

PIÁRFUTÁR

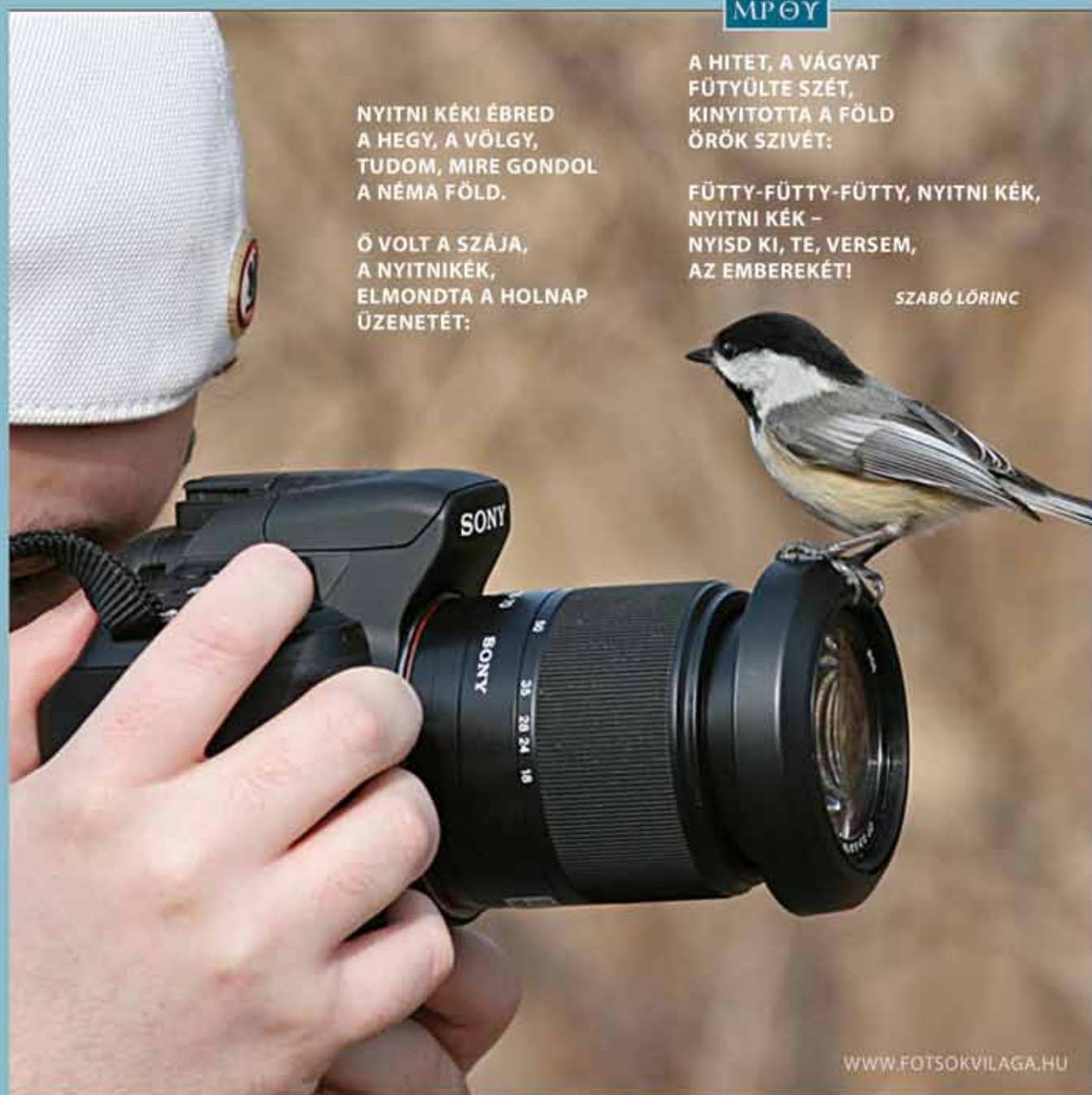
NYITNI KÉKI ÉBRED
A HEGY, A VÖLGY,
TUDOM, MIRE GONDOL
A NÉMA FÖLD.

Ő VOLT A SZÁJA,
A NYITNIKÉK,
ELMONDTA A HOLNAP
ÜZENETÉT:

A HITET, A VÁGYAT
FÜTYÖLTE SZÉT,
KINYITOTTA A FÖLD
ÖRÖK SZIVÉT:

FÜTTY-FÜTTY-FÜTTY, NYITNI KÉK,
NYITNI KÉK –
NYISD KI, TE, VERSEM,
AZ EMBEREKÉT!

SZABÓ LŐRINC

WWW.FOTSOKVILAGA.HU

NYITNIKÉK

KALAZANCI SZENT JÓZSEF
1617. MÁRCIUS 25-ÉN,
GYÜMÖLCSOLTÓ
BOLDOGASSZONY
NAPJÁN
ÖLTÖTTE MAGÁRA
A PIARISTA ATYÁK
FEKETE REVERENDÁJÁT.

MÁRCIUS 25.: GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY ÜNNEPE,
A PIARISTA REND SZÜLETÉSNAJJA

bolt.piarista.hu

P. Dictus magister

**KÉRJÜK, TÁMOGASSA
ADÓJA 1%-ÁVAL
A
DUGONICS
ANDRÁS
ALAPÍTVÁNYT**

SZÁMLASZÁM:

10402805-28012423-00000000

ADÓSZÁM:

19083924-1-06

A SZEPIPRESS jelenti

ADugonics András Piarista Gimnázium jelentős IKT eszközfejlesztést valósított meg 2011 tavaszán. A TIOP-1.1.1-07/1-2008-0662 (A Piarista Rend iskoláinak informatikai infrastruktúra fejlesztése. 2011. január 17.–2011. augusztus 31. Kedvezményezett: Piarista Rend Magyar Tartománya. Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege 68.816.666 Ft) pályázat keretében 7 db interaktív tábla és tantermi csomag került felszerelésre.

A diákok közel egyharmada részére 104 db netbook áll rendelkezésre a TIOP-1.1.1-09/1-2010-0163 (Laptop program a Piarista Rend három oktatási intézményében. 2010. április 1.–2011. március 1. Kedvezményezett: Piarista Rend Magyar Tartománya, 1052 Budapest, Piarista köz 1. Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege 56.586.020 Ft) pályázati program révén. A 8. évfolyam és a 12.b osztály a tanulói laptop programban is részt vesznek.

IMPRESSZUM

PIÁRFUTÁR

A szegedi piaristák lapja

Megjelenik havonta
Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003.

SZERKESZTŐ
Mészáros Ferenc

KORREKTÚRA
Mészárosné Szabó Tünde

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Férc Szemes Áron

SZERKESZTŐSÉG
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Tel: 62/549-090
Elektronikus levél cím:
piarfutar@szepi.hu

KIADÓ
Dugonics András Piarista Gimnázium
a Dugonics András Alapítvány támogatásával.
Számlasszám:
10402805-28012423-00000000

FELELŐS KIADÓ
Papp Attila

NYOMÁS
Planet Corp. Szolgáltató Kft.
6771 Szeged, Makai út 4.

Kizárólag belső terjesztésre.

Habemus Provincialem!

Március 14. és 19. között tartotta rendezés (négyévente sorra kerülő) káptalanját a Piarista Rend Magyar Tartománya Esztergomban, a Szent Adalbert Konferenciaközpontban. A káptalanon a rendtartomány 28 tagja vett részt, Pedro Aguado generális atya (a rend legfőbb elöljárója) elnökletével.

Az első két napot az előző négyéves ciklusra való visszatekintés töltötte ki. A tartományi kongregáció (a tartományfőnök és asszisztensei) négy témakörre bontva készítette el a provincia életéről szóló beszámolót:

- a szerzetesközösségek (rendházak) helyzete
- az intézmények (elsősorban az iskolák) helyzete
- a rendtagok kezdeti képzésének (növenedéskévelés) állapota
- a rendtartomány gazdasági helyzete

Ezen túl a beszámolóban helyet kaptak még egyéb fejezetek (a tartományfőnökség működése, a tartományi könyvtár és levéltár állapota, a Sík Sándor Egyetemi Szakkollégium beszámolója, a csikszeredai Tanulmányi Ház életéről szóló jelentés, a romániai rendtartomány ügyei.)

A káptalan négy bizottságra oszlova vitatta meg a beszámolót és elemezte a tartomány helyzetét. Majd plenáris ülés következett, ahol további hozzászólások után a káptalan kánoni szavazással elfogadta az előző időszakról szóló beszámolót.

Szerdán, a reggeli ünnepélyes szentmise és a Szentlélek segítségül hívása után a káptalan az Isten Anyjáról nevezett Labancz Zsolt atya személyében megválasztotta a rendtartomány nagyobb elöljáróját (tartományfőnökét)

Az új tartományi vezetők: Szilvási László, Czeglédi Zsolt, Urbán József, Labancz Zsolt, Nagy Attila

a következő négy évre. Az új tartományfőnök megköszönte elődje, Urbán József atya nyolc évi szolgálatát, és kérte a rendtársak imáját, támogatását tartományfőnöki munkájához. Délután a káptalan megválasztotta a négy provinciális asszisztentst:

– Urbán József, a

világiakkal való együttműködésért felelős asszisztens

– Nagy Attila, a szolgálatunkért / küldetésünkért felelős asszisztens

– Szilvási László, gazdasági ügyekért felelős asszisztens

– Czeglédi Zsolt, hivatásgondozásért és (rendi) képzésért felelős asszisztens

A káptalan harmadik részében a jövőtervezés zajlott. A helyzetelemzésből kiindulva előbb öt bizottságban, majd plenárisan dolgoztak a káptalani atyák a tartomány következő négy évre szóló jövőtervének megalkotásán. Átfogó, általános célokat, irányokat jelöltek ki – összhangban a 2009-es rendi egyetemes káptalan irányelveivel – a szerzetesközösségek, a szolgálat, a világiakkal való együttműködés, a szerzetesképzés és a gazdálkodás területén. Ezeket a célokat a tartományi kongregáció fogja kétéves tervekben konkretizálni; rövidebb távú célokra, tevékenységekre bontani.

Ugyanebben a szakaszban tárgyalta meg a káptalan a helyi káptalanok vagy egyes szerzetesek által benyújtott propozíciókat, javaslatokat is.

Most először nemcsak szerzetesek vettek részt a káptalanon: Dekiskyné Fejér Rita, Mikulás Domonkos és Papp Attila képviselték világi munkatársainkat a káptalani jövőtervezésben.

Czeglédi Zsolt SP

Az új tartományfőnök, Labancz Zsolt 1974-ben született Kecskeméten, és itt volt piarista diák 1989-1993 között. A rendben 2000-ben tett örökfogadalmat, majd hitan-latin szakos tanárként kezdett dolgozni. 2005 óta ő a piarista szerzetesnövendékek magisztere is.

290 éves a 20 éves szegedi piarista iskola

A szegedi iskola újralapítása műhelybeszélgetés 2011. február 26-án volt. Az idei évben az intézménytörténet két évfordulójára is emlékezünk. A *290 éves a 20 éves a szegedi piarista iskola* című rendezvénysorozat első eseménye az 1990-es évekről szól. 1991-1999 között saját iskolaépület nélkül folyt az oktatás. A kollégium és a menza helye a felsővárosi minorita rendház, diákmiséké a felsővárosi templom volt. A hittanos termek osztálytermek lettek, és az első év után a barakkban tanultak a diákok. A helyi közösség, az egykori öregdiákok és a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége hívta vissza a piarista rendet. A helyi plébániák és egyházak támogatták a születő katolikus iskola létrejöttét. Szeged városa is nyújtott az iskola működéséhez segítséget, anyagi támogatást, ill. az új épület megépüléséhez – mint egykor, donátorként – telket adott. Tantesztület szerveződött, nem volt beiskolázási probléma, 1999-re épült fel az új iskola, rendház és kollégium, valamint a sportcsarnok. A következő évben a templom.

A műhelybeszélgetésnek három szakasza, témája volt: Az újakezdés (1991-1993), Az útkeresés (1993-1996), A szegedi modell (1997-1999). A hozzászólásokban ismét érződött az összefogás, a közös erőfeszítés ereje. Minden közösség életében kiemelt fordulópont, ha iskolát hoz létre. Több generációra tekint előre, az értékek mentén nevelési elvek válnak gyakorlattá. Az újralapítás a hagyományok örökösévé való válás szándékát fejezte ki. Olyan együttműködés valósult meg, amely a piarista lelkeséget nem az örökös állapotaként élte meg, hanem erőfeszítéssel sajátította el. A közös tanulási folyamat-

ban mindenkinek meg kellett dolgoznia akár szülő, akár diák, akár iskolaépítő tanár vagy munkatárs volt. A diákok, a tanárok, a szülők és a helyi támogatók közösségei hamarabb alakultak ki, mint ahogy felépült volna az új francia-högyi épület. Ez a pedagógiai program nevének – A közösség iskolája – eredete.

AZ ÚJRAALAPTOTT ISKOLA

Az újralapított iskola kiállítás 2011. március 25. – április 10. között tekinthető meg az iskolánk dísztermében. A mai intézmény története kétféle időszámítási rendszerbe helyezhető. A szegedi piarista iskolában 290 éve indult el a tanítás. Az államosításig, 1948-ig a legnagyobb tekintélyű folyamatosan működő tanintézmény volt a városban. 1949-ben jogutód nélkül szüntették meg. 1991-ben az újralapítás fejezte ki, hogy a hagyományok örököse új iskolát fog létrehozni. A kiállításon megtekinthető az 1720-as alapító oklevél mellett az 1990-es években formálódó diák, tanári és támogató közösségek, iskolaépületek dokumentumai, fényképei és tárgyi emlékei. A kiállítási anyag egy leendő gyűjtemény kiindulópontja. Az iskola szívesen fogadja, várja a régi fényképeket, tárgyakat. Értesítési cím: karolyi@szepi.hu A honlapunkon virtuális kiállítás lesz majd belőle. Megkezdődött az újralapításról egy forráskötet szerkesztése.

A saját út keresése, a saját út megtalálása, a saját út építése dinamikussá tette az intézményt. Az intézményfejlesztésben nem az ideális állapot, nevelési helyzet elérése volt a cél, hanem az egyre jobb válás, az aktuális pedagógiai kihívásoknak

való minél jobb megfelelés. Ez a folyamat együtt járt sok újdonság kipróbálásával, adaptálásával. A lehetőségekből bevált gyakorlat, abból szokás, majd hagyomány teremtődött. Ez a szegedi modell.

A meghívott hozzászólók közel negyvenen voltak. Két tartományfőnök, Kállay Emil SP és Urbán József SP szólalt fel. A legrégebb itt tartózkodó piarista atya, Szegheő

József SP házfőnök. Az egykori városvezető a volt polgármester, Szalay István és a volt képviselő Szilvásy László képviselte. Megosztották emlékeiket a régi-régi öregdiákok, Rakonczay János (1936), Bánsági Tamás és Kispéter József. A tantesztület szervezéséről beszélt Kakuzsi Péter egykori igazgató és egykori helyettese Futó Béla piarista. Meghívást kapott több, már nem nálunk dolgozó tanár. Minden olyan iskolai dolgozó, tanár és nem pedagógus munkatárs, aki az első évek óta intézményünkben van, jelen volt, így Angyal László, Lajos István, Győri Ferenc, Jánossyné Terenyi Erika, Kocsis András Balázs né Király Tünde Teréz, Zsova Tamás, Károlyi Attila, Bereczky András, Diószeghy Alpár, Oláh Gellértné, Szombathelyi Mihályné, Török Ferencné. Elmondták gondolataikat a szülők és az öregdiákok képviselői. A helyi egyházi közösségekből Kondé Lajos esperes és Thorday Attila plébános tisztelte meg jelenlétével a találkozózt. Gyulay Endre püspök úr erre az alkalomra adott interjúját is láthatták a résztvevők.

Ünnepet teremt az emlékezés, ünnep az együttlét. A szegedi iskola újralapítása műhelybeszélgetés egyaránt kifejezte a szegedi piarista közösség egykori és mai erejét.

Károlyi Attila igh.

SEGÉLYKIÁLTÁS!

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy Buzogány Barbara, csontdaganatban szenvedő fiatal hölgy, gyors és életmentő kezelésére adománygyűjtés folyik. Kérjük, adományaival, lehetőségeikhez mérten, járuljanak hozzá Barbara életbenmaradásához szükséges költséges kezeléshez. Köszönettel!

Adománygyűjtő bankszámlaszám: Móraalmi Takarékszövetkezet 56900044-10415931.

Tisztelettel és köszönettel: Buzogány Valéria

„Istenáldotta életet élünk!”

Ez egy valós történet, amely emberekről, érzelmekről, döntésekről és egy szebb jövőről szól. A középpontban a mindent átható szeretet, a küzdés szelleme, ami megtart, éltet és tovább visz egy életen át. Iskolánk karbantartója, Vili Béla és felesége Kati mesél a családról alkotott elképzeléseikről – a család évében.

Béla: Tulajdonképpen nem volt fiatalkoromban elképzelésem arról, hogy mit is fogok kezdeni a középiskola, vagy az egyetem után, amikor még a foci, és a barátok kötik le az ember figyelmét. Az egész talán egy lánnyal kezdődött – később a feleségem lett –, akinek amolyan fócisan udvaroltam. Megkértem, álljon be a kapuba védeni, majd én leszek a háttvéd, kivédek mindent előle, ne essen baja. Belement, egyre többet, aztán már nemcsak a foci ürügyén találkoztunk, és egyre erősödött az érzés, hogy itt valami készülődik. Egy kis csíra nőtt a szívünkben, ami szerelemmé, majd sok éven át „szerelmes-szeretetté” alakult át.

Kati: Amikor komoly kapcsolatról álmodtam, egy olyan férfira vágytam, aki támasz lehet, tisztességes, stabil, józan, mert az élet tele van olyan döntésekkel, amit úgy érdemes meghozni, ha mindkét ember bölcsessége benne van. Amikor már evickéltünk a rózsaszín, lángoló szerelemből a „tervezgető szerelem” felé, éreztem, hogy olyan férfit szeretek, aki mellett igazi nő lehetek, aki mellett a családi fészkekben oda tudom tenni az anyai melegséget. Ez az alapja a család közösségének.

Béla: Sok olyan barát, keresztény testvér vett körül, ahol az emberi kapcsolatok mellett megtalálhattuk az Isteni gondviselés csodáját, majd elmélyülhettünk abban. Fantasztikus, amikor hasonló értékrendű emberek egy összetartó, rugalmas és vidám társaságban élnek meg fiatal koruk vívódásait. Átlendítettük a szakadékokon, vagy meg is menthettük egymást. Alapvetően a világszemléletünk lett másabb. Amikor Domaszéken laktunk a faluban, annyira nem is tudták a szomszédok, hogy milyen elvek szerint élünk, egyszerűen csak a kisugárzás, a béke, a sok gyermek – akik illően viselkednek – mutatták, kik is azok a Viliék. Ezért

küldtek később hozzánk minden szerencsétlent, koldust, hajléktalant, még Jehova tanúit is... Az általános elfogadó szeretet...

Kati: Mivel csípőficammal születtem, nem sok jóra számíthattam. Gyermekkoromban találtak fel egy új gyógymódot – sugárkezelés –, ami viszont akár meddőséget is okozhatott. Az első „igen” Bélától ez volt, ezzel együtt is engem választott. Azaz a tudattal, hogy talán soha nem lehet gyermekünk. Biztos vagyok, hogy volt benne valami erős hit, hogy majd tovább adhatja valakinek mindazokat az értékeket, amelyeket ő is vall. Én nem is gondoltam erre, élvezni akartam az életet, utazgatni, együtt lenni, szeretni egymást. Ez így is volt, de hamarosan megjött a csodálatos hír: babánk lesz. Isteni csodának véltem. Aztán a szülélnél az orvos megroppantotta amúgy is gyenge csípőmet. Így amellet, hogy újra csípőficamos lettem, azt mondták, hogy nem vállalhatunk több gyermeket. Nem tehettünk mást, elfogadtuk, ment tovább az élet. Másfél évre rá jött a második gyermekünk, Balázs. Miután a harmadik gyermekünk is megszületett, egyik testvérünk segítségével rá kellett döbbernünk, hogy küldetésünk van, a Jóisten munkát bízott ránk, nem is akármilyen: életet adni!

Mindennek az alapja a gondviselés, a szeretet, aki maga az Isten. Így kezdtük a közös „pályafutásunkat”, ket-

ten – hármásban. Mindig ott van Ő, egy érintésben, egy ölelésben, dicséretben, egy feddésben. Istenáldotta életet élünk!

Béla: Az évek alatt megtapasztaltuk, hogy nem csak mi neveljük őket, hanem ők is minket. Sok olyat tanulunk egymástól, amit újabb és újabb élethelyzetekben alkalmazhatunk. „Jó pap is holtig tanul!” Igaz a mondas. Elvárásaim nincsenek, csak a legalapvetőbb, ami viszont a legnehezebb is: mindig, minden körülmények között mutassák fel, hogy milyen családban nőttek fel, és mindenki, amihez ért, azt tisztességesen művelje. Megbánni nem bántam meg semmit.

Kati: A gyermekeink, a minőségi életünk, az otthon melege, ami ha nem is mindig, de a béke szigete kell, hogy legyen: a szeretet melegágya. Nehéz volt megtapasztalni a kamaszok harcait, magunkkal is, de főleg a fiatalokkal. A szülő mindig jót akar, még ha azt nem is értik, nem is fogadják el sokszor. A tapasztalat viszont nem sokat ér nyitottság nélkül, anélkül, hogy meghallgatnánk a másik felet. Az élet örök körforgásában ott van az alapigazság: elhal a mag, hogy gyümölcs teremhessen.

Várnai Péter:
HIMNUSZ A CSALÁDOK ÉVÉBEN

Családba jöttél Jézusunk,
emberként egy lettél velünk.
Mária, József otthonát
gyermeki fényed tölti be.

Életet, példát élsz elénk,
lelkünk fiatal így marad.
A legfőbb gondunk ez legyen:
ajándékká hogy válhatunk.

Szülő-gyermek imáival
köszöni meg az életet.
A legtöbb amit adni tud
hitben öröm és szeretet.

Kiengesztelődött szívünk
egymás felé nyitott marad.
Őszintén újra kezdjük el
minden napunkat boldogan!

Hűséget, bizalmat, s reményt,
éltetjük egymás szent hitét.
Úgy őrizzük a hagyományt,
hogy átadjuk mint életet.

Szülőként gyermekek vagyunk,
ősz fejjel is ifjú szívünk.
Köszönjük gazdag életünk,
s azt mit belőle adhatunk.

Isteni léted örömét
hadd ünnepeljük szüntelen!
Háromság, örök Szeretet
minden családnak kútfeje. Ámen.

Nálunk ez valósul meg napról-napra. Nemrég még mi adtunk tanácsot mindenben, most már a gyerekek segítenek minket tanácsokkal, ötletekkel, amit – ha van bennünk elég alázat –, meg is fogadunk. Ez az élet rendje. Ami csak érték lehet egy szülő életében, az a gyermek, akikre nagyon büszkék vagyunk. Így folytatódik tovább a történet, időközben két unokával is gyarapodhatott a család, még ők is tanítják az ősokeket öröme, mosolyra, boldogságra, mert ahogy az írás mondja: „...ha nem lesztek olyanok, mint a kisgyermek, nem juttok be a mennyek országába.”

Viliné Kati és Béla

SZEPICENTRUM

Árvízi emléknap

Az 1879-es szegedi árvíz, és az azt követő újjáépítő munkálatok emlékére minden évben – idén hetedjére – megemlékezésre kerül sor.

A programot cserkészek szervezik meg, így mivel jómagam is az vagyok, korán reggel kimentem a Dóm térre és ismerősöket keresve próbáltam segíteni az előkészületekben. A munka javát már előző nap elvégezték, de kisebb tennivalók még akadtak.

A megnyitó beszédet Gyulai Endre és Lajos atya mondta, ami után már csak néhány közérdekű információ hangzott el, és végre megkezdődhetek a remekebbnél remekebb programok. A téren félkör alakban sátrak voltak felverve, amikben mindenféle kézműves tevékenységek kínálóztak. Kipróbálhattuk kovácstehetségünket, faraghattunk fából kanalat, vagy bármi mást. Készíthettünk fakanálból és egyéb anyagokból babát, még festői tehetségünket is megcsillogtathattuk.

Mindezzel egyidőben kezdetét vette egy élőcsocsó verseny, illetve nem sokkal később a nyomozó játék is. A nyomozó játé-

kot minden évben csapatunk (az 1507-es) szervezi meg, a résztvevők feladata egy bűntény felgöngyölítése, ami a szereplők kérdeztetésével, kis logikával és ésszel általában megoldható. Az élőcsocsó verseny ötfős csapatok részvételével zajlott, az első három helyezet nyereségben részesült. A tavalyi nyertesek megvédték címüket, talán jövőre ledöntjük őket a trónjukról...

Aki regisztrált, nem csak egy kék névcédulát kapott, hanem egy ebédjegyet is, amivel néhány virsli, kechup, mustár, majonéz, kenyér és egy pohár finom tea tulajdonosa lehetett. Délután öt órára befejeződtek a kézműves foglalkozások, és egyéb programok. Kezdetét vette a szentmise, a napot pedig az esti táború zárt. Aki idén nem tudott részt venni a városi ünnepen, annak melegen ajánlom, hogy jövőre ne hagyja ki, érdemes rászánni egy napot.

Balogh Vendel
öregdiák, 2010, Dékány

Magyar mérnök Londonban

Iskolánkba látogatott Kocsis András Balázsné Király Tünde Teréz tanárnő férje, Londonból. Előadása az építőmérnök feladatairól, munkáiról szólt. Kocsis András Balázs itt tanult Szegeden, majd Budapesten a Műegyetemen végzett építőmérnökként, ezen belül is a hidakkal foglalkozott a legtöbbit.

Először is elmagyarázta, mit is csinál egész nap, vagyis mi egy építőmérnök feladata. Ő nézi meg az építész skicceit, hogy azok a való életben is megállnak-e az alapjaikon vagy csak papíron mutatnak jól. A statikus legnagyobb ellenfele a gépészmérnök, mivel a gépészek azt szeretik, ha minél több a lyuk, ahol el tudják vezetni a csöveket, de ezzel gyengítik az épület szerkezetét.

Ezek után jöttek a példák sorban. Krisztus előtti időktől egészen napjainkig, sőt még néhány olyan épületet is mutatott, ami még a tervezőasztalon készül. A saját munkáiból is hozott érdekes példákat, ilyen volt például a Tottenham Spurs stadionjának a tetőszerkezete. Megmutatta, hogyan lehet akár egy nap alatt is egy egész épület szerkezetét géppel megszerkeszteni. A pisai ferdetorony hibájáról is szó esett, amivel az egyik legnépszerűbb épület lett a világon. A súly problémájára egy egyszerű példát mutatott, a pekingi Madárfészek stadion 42 000 t, míg a most épülő londoni stadion „csak” 2000 t és ugyanakkora befogadó képességű.

Remélem, még több előadás láthatunk – akár más szakterületről is.

Szupera Gergő 10.a

A tehetségről

Több előadást tartott iskolánkban Dr. Csermely Péter, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács elnöke március 9-én.

Diákjaink több mint harmada választotta azt, hogy a Kreativitás és siker a sportban és a művészetekben című előadást meghallgassa. Főleg a sporttárgozatos és Mester Tanodás diákjainknak ajánlottuk

a részvételt. Az előadó a hosszú távú gondolkodásra hívta fel a figyelmet. Szerinte a 21. század nem a versengést igényli. Az együttműködést jelölte meg a siker útjának. A tehetség gondozás útja és jövője című előadásában már a felnőttekhez, a szülőkhöz és a pedagógusokhoz beszélt. Az iskola alapértékeihez is kapcsolódott az a felvetése, amelyben a szeretetteljes, siker- és értékorientált, tehetségfejlesztő iskoláról szólt. Kijelentései szemléletformálóak, a továbbgondolás, a helyi körülmények értékelése új intézményi irányok megjelöléséhez fog vezetni.

Károlyi Attila

„Bárkié is a dicsőség, A hazáé a haszon”

Ha Petőfi élne, valószínűleg a gitárok nyelvén mondaná el csodálatos gondolatait. A gitár, a rezgő húr hangja az összes hangszer közül talán a legbensőségesebb módon szól az emberi lélekhez, annál is inkább, mert a hangszer teste megszólaltatása közben szinte a szívünkhöz ér.

Március 15. szelleme az élet lüktetését, a változás legvégjét hordozza magyar hazánkban; tenni akarásunkat, életerőnket jelképezi ez a nap. A negyvennyolcas márciusi események, élő történelemként vannak velünk.

Amikor idén a március 15.-i ünnepi műsorra készülünk, kerestünk egy Petőfi verset, amely megmozdít, amely erőt ad közösségünknek, s külön-külön mindenkinek, mindent átjáró szent tenni akarásával. Amit hallottatok, a dallam, a hangszerelés itt, a piarista iskolában, a Népzenei Kamaraműhelyben született. A dalt szinte pillanatok alatt tanultuk meg, hiszen éreztük: a miénk. Ezért volt fontos, hogy az utolsó versszakot együtt énekeljük: minden diák és tanár, mert a közös éneklés összeköti lelkeinket.

Fábrí Géza

MEGINT CSAK BESZÉLÜNK

Megint beszélünk s csak beszélünk,
A nyelv mozog s a kéz pihen;
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.

Dicsőségünknek kardja! csak most
Készültél s már a rozsdá esz.
Meglássátok, maholnap minden
Az ó kerékvágásba' lesz.

Úgy állok itt, mint a tüzes ló,
Mely föl vagyon nyergelve már,
S prüsszögve és tombolva ott benn
Fecsegő gazdájára vár.

Nem a tettek terén fogok hát,
Mint egy csillag, lehullani?
Megfojtanak majd a tétlenség
Lomhán ölelő karjai?

S nem lenne baj, ha magam volnék,
Hisz egy ember nem a világ,
De ezer és ezer van, aki
A zablán tépelődve rág.

Óh ifjaink, óh én barátim,
Ti megkötött szárnyú sasok,
Láng a fejem, jég a szívem, ha
Végigtekintek rajtatok!...

Föl, föl, hazám, előre gyorsan,
Megállni félúton kívánsz?
Csupán meg van tágítva rajtad,
De nincs eltörve még a lánc!

Pest, 1848. április

Gitártalálkozó

Gimnáziumunkban sikeresen lebonyolítottuk a III. Tavaszi Regionális Délalföldi Gitártalálkozót. Immár harmadik alkalommal gyűltek össze ifjú gitárosok megmérettetni tudásukat e verseny keretei között.

A rendezvénynek ismét a mi iskolánk adott otthont március 5-én. A találkozó öt zeneiskola növendékei vettek részt színvonalas produkciókkal. A sorsolást követően a nagykőrösi Weiner Leó Zeneiskola gitáros növendékei léphettek a díszterem színpadára, akiket a Hammido Alapfokú Művészeti Intézmény egyetlen gitárosa követett, majd a Dugonics András Piarista Gimnázium „fiai” mutathatták be versenytalálkozójukat, amelyeket a kedves közönség páratlan tapssal jutalmazott.

Utánuk Taskovits Viktória a Karolina Alapfokú Művészeti Intézmény gitárosa következett. Nem kevésbé szerepeltek jól a Makó Magán Zene-és Művészeti Intézmény kiszombori gitárosai. A sikeres gitárdarabokat nagy tapssal jutalmazta a tisztelt nagyjurorunk.

A fellépő gitárosok és valamennyi résztvevő ezek után szabad foglalkozáson vehettek részt. A Díszterem gyors „mozi-teremmé” alakult és a Flamenco című filmet láthatta a közönség és a versenyzők. Rövid ebédszünetet követően egy új koncert hangzott el, amelyet kivételesen az érettebbek, vagyis a Vántus István Zeneművészeti Szakközépiskola növendékei adtak.

Felkészítő tanárok: Bozóki Andrea, Pavlovits Dávid és Szakonyi Viktor voltak.

A várva várt díjkiosztó maradt végül. Minden versenyző a háromféle díj (dicséret, kiemelt dicséret, nívódíj) valamelyikében részesült, így szerencsére senki sem távozott üres kézzel. A jól szereplő versenyzők a kották mellett könyveket, valamint gitárhúrt kaptak ajándékba.

A díjkiosztót a zsűri értékelése követte mely nem volt túlságosan dagályos hiszen, hogy a költőnél Doris Karevánál maradjunk: „a szó ujj, amely a csend erejére mutat”.

Rugalmasabb, gyorsabb és pontosabb szervezést el sem lehetett volna képzelni. Hálával tartozunk a Piarista Gimnázium vezetőségének és a nagyon finom pogácsáért a konyhán dolgozóknak.

A találkozón Nasser Máté dicséretben, Kadnár Zoltán és Miklós Balázs kiemelt dicséretben, Sallay Gergely pedig nívódíjban részesült.

Egy héttel korábban a Karolina Gimnáziumban megrendezésre került Regionális Gitárversenyen Sallay Gergely diákunk a IV. korcsoportban második helyezést ért el.

Jövőre szeretnénk a határainkon átívelően, az egész régióra kiterjeszteni a gitár tanszaki találkozót.

Szalkai Sándor

SZEPICENTRUM

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

Az embernek három korszaka van: ifjúság, felnőttkor és a „remekül nézel ki”.

PIÁRFUTÁR

„Másokkal találkozáva találhatjuk meg magunkat” Pohárköszöntő a 10. piarista bálon

Emlékeszem, hogy végzős diák voltam a középiskolában, amikor országos, állami kérdőívet osztottak ki nekünk és szüleinknek. Azt tudakolták tőlünk, hogy egyetértünk-e az ötnapos tanítási hét bevezetésével, szeretnénk-e vagy sem a szabad szombatot. Osztályfőnökünk azt javasolta, hogy ne szeressük, és hogy írjuk is ezt; minket már úgysem érint, szerínte meg jobb a hatnapos. Nem értettem, hogy miért, de nem igazán foglalkoztatott a dolog. Úgy láttam, a kérdés már eldőlt, szabad lesz a szombat. Szabad lett, azóta is

iskola az ismeretek raktára; nálam, az én kannámban van a víz, amelyet beletöltök egy másik, a gyerek üres kannájába. Ezzel szemben a másik – e spanyol nevelő által helyesnek tartott – kép, metafora így hangzik: a nevelés abban áll, hogy segítem a másikat abban, hogy az megtudja, hol vannak a vízforrások, és hogy el tudja dönteni, tiszta-e a forrás vize vagy szennyezett; s ha tisztának találta, akkor képes legyen megosztani azokkal, akik szomjaznak. Még egyszer tehát: segíteni a másikat abban, hogy rátaláljon a forrásra; hogy

lyes kapcsolatok, közösség nélkül az iskola az ismeretek raktárává silányul. És ez nem pusztán elméleti lehetőség. A beszorított iskola nem tudja ellátni feladatát. A közösség nélküli iskola szomjan hagyja az embereket. Ettől viszont ördögi kör alakul ki.

A feladatát ellátni képtelen iskola ugyanis olyan helyé válik, ahol senki nem érzi jól magát, ahonnan mindenki menekül, ahonnan mindenki szabadulni próbál. – Innen a vágy, hogy több szabadidőt. A szabadidő megnövekedése azonban sok esetben – s ez azt jelenti: az esetek többsé-

**Tekinteteket keresünk;
megerősítő és személylé tevő
pillantásokat; arcokat,
mások arcát, hiszen
„csak másban
moshatod meg arcodat”.
A forrást keressük,
az élő vizek forrását.**

szabad. A tanítási hét meg ötnapos.

Volt nagy öröme, hogy most majd mennyi idő jut majd a családra, lehet kirándulni, együtt lenni, hí, meg hú, így, meg úgy.

A valóság azonban az, hogy az iskolát nem szabad beszűkíteni, mert az iskola feladatát nem lehet lecsökkenteni. Az, amit az iskolának el kell végeznie – az, ami az iskola „dolga” – egy és osztatlan valami. Azért, mert az iskola közösség. Közösség nélkül az iskola csupán tanfolyam, képzés, indoktrináció. Egy spanyol pedagógus mondta, hogy az iskoláról, a nevelésről sokan a következő képre gondolnak: az

el tudja dönteni, tiszta-e a forrás vize; és hogy képes legyen megosztani a forrás vizét azokkal, akik szomjaznak.

Az iskola egy és osztatlan valamit, a forrásra találat akarja adni. Itt nincs értelme annak, hogy csökkentjük a tananyagot. Vagy az egészet adom, vagy nem adtam semmit. S ha nincs időm arra, hogy az egészet adjam; ha nincs időm arra, hogy elsegítsem a másikat az élő vizet adó forráshoz, – ha nincs időm arra, hogy fölkeltsem magamban a forrás vizének szomját, és e szomj tapasztalta alapján segítem a másikat rátalálni a forrásra –, akkor a másik, a rám bízott szomjan marad. Szemé-

gében – a fiatal életének „el-West-Balkán-ozódását” hozza. Mit is? Tömegesedést, tömegemberré válást, az énje elvesztését; amikor a tömeg halára tapossa akár fizikailag, akár szellemi értelemben. Pontosan akkor – a szabadidejében! –, amikor legintenzívebben keresné önmagát; akkor, az életének abban a drága és igen-igen értékes részében, amikor önmaga, és ezáltal szabad akarna lenni.

Menekülés ez az iskolától? Igen. Menekülés a beszűkült, a beszorított iskolától. Menekülés a közösség nélküli iskolától. Menekülés attól a helyzettől, amelyben nem lehetek önmagam, vagy ahol nem

találhatok rá önmagamra, és ahol nem találhatom meg az életet adó vizet.

Ha belegendolunk, nemcsak az iskolára jellemző ez. Nem így vagyunk mindnyájan? Nem így vagyunk mi, felnőttek is? Vajon mi milyennek tapasztaljuk magunkat az időnk nagy részében? Tudunk-e önmagunk lenni, vagy inkább úgy van ez, hogy mi is csak otthon, vagy az otthon egy szegletében, más szóval az időnk, az életünk egy szűk parcellájában tudunk önmagunk lenni? Valóban szabadok vagyunk az életünkben? Felszabadultak, örömteliek? Azt gyanítom, hogy nekünk, mindnyájunknak gondja ez.

Mindnyájunknak gondja – gondja kell, hogy legyen – az identitásom, a valódi énem, a világban való helyem megtalálása. A válasz keresése arra a legalapvetőbb kérdésre, amelyet a kiskatekizmus így tett fel: „Mi végett vagyunk a világon?” Kell, hogy foglalkoztasson ez a kérdés; kell, hogy gondom legyen rá. Baj akkor van, ha ez a kérdés nem gond számomra.

Szabadságra, önmagunk megtalálására, az életünk értelmének megtalálására vágyunk, mert erre vagyunk teremtve. Az a nagy nyugtalanság, amely a fiatalokban van, ugyanennek a keresésnek a nyugtalansága. Nem kell félnünk tőle; és nem fogunk félni tőle, ha felismerjük saját magunkban is. Mert akiben megvan a forrás keresésének vágya; aki szintén keresi, újra meg újra kutatja a forrást, az tud segíteni a másoknak a forráskeresésben.

Mi, akik most együtt vagyunk, valóban ezért vagyunk itt. Azért vagyunk itt, mert közösséget keresünk. Közösséget, ahol nem tömegemberek leszünk. Közösséget, ahol önmagunkká válhatunk. Közösséget, ahová tartozhatunk. Közösséget, ahol találkozhatunk másokkal. Tekinteteket keresünk; megerősítő és személylétező pillantásokat; arcokat, mások arcát, hiszen „csak másban moshatod meg arcodat” (József Attila). A forrást keressük, az élő vizek forrását.

Köszöntjük egymást, és köszönjük meg egymást. Köszönjük meg egymásnak a közösségre vágyást, a közös forráskeresést. Köszönjük meg, hogy itt vagyunk, és hogy nem menekülni akarunk, nem tömegemberek akarunk lenni, hanem arcokat, tekinteteket, személyeket keresünk, mert tudjuk: másokkal találkozással találhatjuk meg önmagunkat.

Isten éltesse mindnyájukat!

Urbán József SP
1998-2003: iskolánk igazgatója
2003-2011: tartományfőnök

Webmester

(OKJ 54 481 03 0010 54 07)

Nappali képzés

heti 5 napon, iskolarendszerben

<html>

felsőfokú oklevél

gyakorlati tudás

Jelentkezés feltétele:
érettségi bizonyítvány

Kezdés

Jelentkezési határidő:
2011. augusztus 25

2011.
szeptember

22 éves korig tandíjmentes

Dugonics András

Piarista Gimnázium

www.szepi.hu, Szeged, Bálint Sándor utca 14.

A FÉNY ÉS ÁRNYÉK FOTÓPÁLYÁZAT VÉGEREDMÉNYE (2011. március 23.)

Helyezés

I.

II.

III.

Különdíj

Különdíj

Dicséret

Név

Pataki Gergely (Árny)

Petrovszki György (Villa)

Laurinyec Anita (Deus ex Machina)

Liska Áron

Lénárt Ivett

Wéber Dávid Márk

Minden középiskolást vár,
a szegedi MesterTanoda fotóképzése

Telefon+36-20-975-5048
e-mail: donatello@mailbox.hu

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

Hatalmas kagylógyűjteményem van, amit csak úgy elszórva tartok a világ tengerpartjain.
Talán már láttad.

PIÁRFUTÁR

„Miért fontos a tanulásmódszertan óra?”

A fentebbi cím magáért beszél: iskolánkban immár ötödik éve működik heti egy órában tanulásmódszertan. Három tanár (Szásziné Fehérvári Anikó, Tóth Ákos és Dékány Zoltán) okítja a nebulókat vegyes csoportokban. Így látják a diákok:

Én fontosnak tartom a tanulásmódszertan órát, mert ha például beszédhibám lenne, könnyen korrigálni tudnám. A szókincsünket is könnyen bővíthetjük. Segít könnyebben tanulni. A házi feladatok megoldásában is segíthet az itt megszerzett tapasztalatunk. Az itt megtanult dolgokat akármikor használni tudjuk.

Wehli Richard 7.b

Azért fontos, mert tanár úr elmondja, hogy mely módszerekkel könnyebb a tanulás. Jobb jegyeket lehet kapni, ha megtanulunk helyesen tanulni. Mindig van házi feladat, és aki nem készíti el, az megkapja a megérdemelt büntetését. És még azért jó, mert Dékány tanár úr nagyon vicces.

Rózsa Csanád 7.b

Mert megtanulunk tanulni. Az időnket tartalmasabb tanulóval eltölteni. Hasznos tanácsokat ad, persze ennek a kihasználása a mi dolgunk, vagyis a diákoké. Az anyag nem is érdekes, de tanulságos, és ezért már megéri a tanulásmódszertan óra.

Pataki Áron 7.a

Miért jó? Olyan tanulási módszereket sajátítok el az órán, amelyek tanulási szokásaimat megváltoztatják. Az úgynevezett tanuló tantárgyknál (pl. memoriterek) már jóval a számonkérés előtt elkezdem memorizálni. Így előző nap már csak ismételnem kell. Mivel sok fogalmazást írunk, az írásbeli munkámat is segíti. A jókedv és a humor a hangulatot oldottá teszi, ezért szívesen járok be a tanulásmódszertan órára.

Rácz Bertalan 7.a

A tanulásmódszertan óra szerintem fontos, mert itt megtanuljuk, hogy lehet könnyebben tanulni. És megbeszéljük egymással, hogy ki miben jó és rossz. Aki valamiben jó, a másik pedig abban rossz, akkor taná-

csokat adunk egymásnak. Ebben Dékány tanár úr is sokat segít nekünk.

Kucsora Dávid 7.a

Hasznosnak találok a tanulásmódszertan órákat, mert ha nem értünk valamit, egymás hibáiból, tapasztalataiból tanulhatunk. Sok játékos feladat segít minket a tanulásban. Sokat lehet nevetni, vicces a tanár úr. A házi feladatra is lehet kapni jó jegyeket. Ha nincs kész, és szólunk, egy rövid memoriterral „megúszhatjuk”. Nincs belőle jegy év végén. Viszont bukni azt lehet. Nem kell magolni, számolni, érteni az anyagot. Néha ugyan kívülről is meg kell tanulni anyagrészeket, de azok általában könnyű ritmusú versek.

Bak Bálint 7.a

Azért tartom fontosnak a tanulásmódszertan órát, mert Dékány tanár úr mindig megmondja hogy a tanult anyagról mi a véleménye, így mi is ezt tanuljuk meg, és nem azt fogjuk mondani, ami nem igaz. Ebből még sok hasznunk lehet az életben.

Surján Kristóf 7.b

- Segít nekem a tanulásban.
- Önbizalmat ad azokhoz a tantárgyakhoz, amikkel nehézségeim akadnak.
- Ellát jó ötletekkel írásbeli házi feladatokhoz.
- Sokkal jobb kedvet ad a tanulásához.
- Az órákon jobban oda tudok figyelni.

Atlasz Márk Henrik 7.a

Nekem azért segít a tanulásmódszertan óra, mert könnyebben megtanulok gyorsabban tanulni, például: idézeteket, verseket és definíciókat. Fontosnak tartom ezt az órát, mert segítenek a módszerei, dinamikusan, egyenletesen tanulni!

Fodor Martin 7.b

Szerintem a tanulásmódszertan azért hasznos, mert segít, hogyan tanuljunk meg a memoriterek és a szóbeli házit. Én azért szeretem ezt az órát, mert általában vicces, és ezt a tanulóknak és Dékány tanár úrnak köszönhetjük.

Badényi Norbert 7.a

Azért jó a tanulásmódszertan, mert különböző módszereket ismerünk meg a tanulás érdekében. Sok ötlet és tipp van a könnyebb tanulás érdekében. De mindig csak azt a módszert kell használni, amelyik megkönnyíti a leckét, kinek melyik a jobb. Az órán mindenki elmondja a véleményét, és hogy ő mit szokott használni. Ezzel talán segíti a többiek munkáját. Én ezekért tartom fontosnak a tanulásmódszertan órát.

Tiszai Sámuel 7.a

Szerintem a tanulásmódszertan arra van, hogy megtanuljunk tanulni. Azért, hogy könnyebben megtanuljunk tanulni azt, amit kell. Fogalmazásokat is írunk azért, hogy bővüljön a szókincsünk. A tanárunk nagyon vicces.

Gyömbér Dénes 7.a

Szerintem azért jó a tanulásmódszertan óra mert nagyon jó a társaság és megtanuljuk a számunkra legkönnyebb tanulási módszert, és a tanár is jó vicceket mond.

Ősi János 7.a

Azért szeretem a tanulásmódszertan órákat, mert megtanulhatjuk, hogyan kell tanulni. Azért fontos szerintem, mert lehet, hogy rossz módszerrel tanulunk. Az is lehet, hogy sokkal több ideig tanulunk, mint ameddig valójában tartana. Ha vannak viccek, akkor jobb a hangulat. Ha vicces a tanár (pl.: Dékány tanár úr) akkor a legjobb az órák.

Bóka Bálint 7.b

Tanulásmódszertan a piaristáknál – egykoron...

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

A kenderkötéllal való akasztás függőséget okoz.

Habsburgok a magyar trónon

Hatalmas ellentmondásokkal találkozhatunk I. Lipót (1657-1705) személyével kapcsolatban, ha a nyugati és a magyar szakirodalmat összenézzük. Határainkon túl ő a kelet-közép-európai Habsburg-monarchia megalapozója, a katolikus vallás védelmezője, az osztrák merkantilizmus megalapozója. Kötelességtudó, lelkiismeretes, jó emberismerő, barátságos, egészséges humorú uralkodó. Nálunk ezzel szemben a vasvári béke, a Wesselenyi-felkelés, a gyászévtized, az örökös királyság, az újszerzeményi bizottság és a fiskális perek jelentik a főbb motívumokat, még a felszabadító háborúban is inkább a negatív hatásokat szoktuk kiemelni, előnytelen külsejéről nem is beszélve. Fia I. József (1705-1711) kapcsán már nincs ilyen ellentmondás, mivel ő a magyar historiográfiában szinte nincs is je-

I. József

hetséges és a legjobb nevelésben részesült.

Mi magyarok szinte sohasem tudunk azonosulni a Habsburg-

A spanyol örökösödési háború (1701-14) tétje a spanyol Habsburgok kihaltával gazdálanná vált világbirodalom megszerzése volt. Trónjáért az osztrák Habsburgok és a francia Bourbonok vetélkedtek. Az utolsó spanyol Habsburg halálakor (1700) XIV. Lajos Anjou Fülöpöt a francia trón örökösévé nyilvánította, ami Franciaország és Spanyolország "egyessülését" jelentette volna perszonálunió keretében. Döntése az európai erőegyensúly megromlását eredményezte volna. Ez nemcsak a rivális osztrák Habsburgok, hanem a többi európai hatalom ellenállását is kiváltotta. Kitért tehát a háború.

len, holott az 1708-as pozsonyi országgyűlés összehívása azt mutatja, békülni szeretett volna a magyar rendekkel. Pedig Bécsben az ő uralkodásához hatalmas reményeket fűztek, hiszen az apjánál rugalmasabbnak, és türelmesebbnek tartották, aki te-

uralkodókkal, leszámítva az aulikus arisztokrácia tagjait. Természetesen ez a játszma két oldalú, hiszen ezek a Bécsben lakó királyok sem értettek meg minket nagyon gyakran. I. Lipót nem elsőszülött fiú volt, bátyját IV. Ferdinándot nevelték uralkodásra, őt magát papnak szánták, nem részesült uralkodói alapképzésben. Ez nagyon gyakran kiütözik a konfliktusain a magyar rendekkel. A másik fő probléma a spanyol orientáció, Lipót egész uralkodása a XIV. Lajos Franciaországával való háborúk jegyében telt nyugaton, így Magyarország csak másodrendű szerepet játszott a terveiben. Ez a két vonás az ami gyűlölttette őt a magyar rendek szemében, és elvezettek azokhoz az elemekhez, amit az első részben kiváltó okként jelentkezett a Rákóczi-szabadságharc kitöréséhez.

*Szupera Péter öregdiák,
PPKE BTK töténéssz*

I. Lipót

LEOPOLD

Alacsony termetű volt; hiteles arcképeiről egy csúnya férfi tekint ránk, vékony bajusza alatt vastag ajkakkal, amelyek közül az alsó – családi vonás – előrehajlik. De kellett lenni benne valaminek, ami ellensúlyozta előnytelen külsejét, mivel kiegyensúlyozott, valószínűleg igazán boldog házasságban élt mindhárom, egymást követő feleségével. A bécsi Burgban császárhoz illő, pompás barokk udvart tartott, de végül is nem volt császári egyéniség: hosszú uralkodása alatt egyik háborúból a másikba sodródott, de személyesen hadat sohasem vezetett, s a politikában erkölcsi elveket kívánt követni. Az eléje kerülő akár elvi, akár személyi kérdésekben csak habozva, nehezen döntött. Buzgó katolikus volt, gyűlölte és üldözte a protestánsokat, és világi ügyekben is legtöbbször jezsuita gyóntatóira hallgatott. A felelősség súlya alól lelkiismeretes hivatalnokságba menekült; büszkén jegyezte fel, hogy egy év alatt 386 levelet írt, 8265 aktát írt alá és 481 audienciát adott. Két szenvedélye volt, a zene és a vadászat. Mint muzsikusként megközelítette kora legjobbjait, több száz egyházi és világi kompozíciója maradt fenn, köztük oratóriumok, daljátékok és balettzenék; rövidebb szerzeményeit barokk hangversenyeken még ma is játsszák. Amíg vadászott, az élet megállt: Buda visszavívásának örömhírét 24 órán át titkolták Bécsben, hogy a császár vadászatát meg ne zavarják.

MERKANTILIZMUS

A korszak gazdasági elmélete a merkantilizmus (Franciaországban colbertizmus, a Német Birodalomban kameralizmus) volt, mely szerint az állam elsősorban attól gazdagodik, ha a nyersanyagokat otthon dolgozza fel, és a készterméket bocsátja áruba részben belföldön, hogy a drága importot fölöslegessé tegye, részben pedig külföldön – jó pénzért. Ennek az elméletnek az egyik propagátora a bécsi udvarban Philipp Wilhelm von Hörnigk (1640-1714) volt.

Hörnigk „az osztrák uralkodóház minden és valamennyi örökös királyságát és országát a Római Birodalmon belül és kívül, tehát Magyarországot is „beleértve” nevezte Ausztriának. Úgy ítélte meg, hogy ez az államegyüttes gazdasági egységet alkot, részei egymásra vannak utalva, kiegészítik egymást, és együttesen lényegében képesek az autarkia. Minden egyes tartományban mindent fejleszteni nemcsak lehetetlen, de fölösleges is. Mindenütt azt kell támogatni, ami már van. Magyarország hegyei bányakincsekben gazdagok, tehát a bányászatot kell fejleszteni, különösen az arany- és ezüstbányákat, egyébként pedig ez az ország „valóságos kenyér-, zsír- és húsbánya”, így mezőgazdasága bármikor kiegészítheti a többi tartományt. Tulajdonképpen ez lett a Habsburgok magyarországi gazdaságpolitikájának vezérfonal a XVIII. században.

A magyarországi kormányzások és a magyar rendi hatóságok nem kifogásolták a birodalmi gazdaságpolitikát, s végeredményben tudomásul vették a különböző társadalmi helyzetű (főúri, köznemesi és polgári eredetű) vállalkozók is. Csak a XVIII. század végén fordultak szembe vele - írásaikban - az első magyarországi közgazdászok, Berzeviczy Gergely és a horvát báró Skerlecz Miklós.

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

A cukrász a selejtet habbal takarja be, a kőműves habarccsal, az orvos meg földdel.

Zárójelek

A második világháború idején születtem, Kalocsán. Akkoriban mindenfelé az országban általános volt a nélkülözés és a szegénység. Mindenki úgy élt, ahogy tudott. Ám volt ennek a kornak egy sajátos varázsa, az egymásra utaltságból is adódó mások iránti tisztelet és legfőképp a szeretet. Ami szeretetet akkor kaptam szüleimtől, nagyszüleimtől és a környezetemtől, az mindörökké belém vésődött.

Mint akkor természetes jelenség, és az élet velejárója volt, én is megkaptam a szokásos gyermekbetegségeket, szépen sorban, „ahogy illik”. Még nem voltam iskolás, amikor sokadjára ismét ágynak estem, és a körzeti orvos a küllemi tünetek alapján megállapította a skarlát nevű kórt. Másnap, mivel reggelre a lázam lement, bizalommal és reménységgel kezdődött a nap. Úgy déltájban a körzeti orvosunk váratlanul megjelent – mert hogy éppen arra járt, és kíváncsi volt állapotomra – az ablakhoz vitt, hogy jobban lásson, és a torkomba nézett. Azonnal rendelkezett, hogy most és késedelem nélkül a kórházba kell, hogy vigyenek. Mint később megtudtam, volt is nagy baj, mert a skarlát mellé még szép csendben elkaptam a diftériát is.

Később tudtam meg, hogy a kalocsai kórház „éppen akkor” kapta meg az első penicillin szállítmányt, ami megmentett a biztos haláltól. Azt is később tudtam meg egy családi beszélgetést kifigyelve, hogy szüleim és nagyszüleim a Lourdes-i Szűz Máriához imádkoztak felgyógyulásomért, és megfogadták, hogy meghálálva felgyógyulásomat, elzarándokolnak Lourdes-ba.

Az évek nehezek, a megélhetésért vívott küzdelemmel telítettek, majd új és új kihívásokkal, célokkal és felelőségekkel terheltek lettek. A szüleimtől hallott Lourdes-i fogadalom megvalósítása pedig egyre távolabb került, majd valahogy talán el is felejtődött.

Bennem azonban továbbra is motoszkált ez a dolog, részint azért, mert azt sem tudtam, hogy az mi, meg, hogy hol is van az a Lourdes, meg egyáltalán olyan misztikusan hatott rám, mint a – „valahol csak van, és ott csodák is voltak, meg lehetnek?” – homályos, mind térben, mind időben távoli valami.

Azután - mint ahogy a szokványos leírásokban írják, amikor egy nagyobb időszakot akarnak kihagyni a történelekből - gyarapodtam életkorban, tanulmányokban, majd később a felelőségekben is.

A rendszerváltás után munkáltatómnál a dolgok úgy „alakultak”, hogy a privatizáció végeredményeként egy francia cég lett a vállalat tulajdonosa. Ekkor eszembe jutott, hogy én négy évig tanultam latint a gimnáziumban, és elég jól is ment – milyen naiv dolog 35 év után arra apellálni, hogy akkor jelesen volt latinból! – majd csak

haladok valamire a franciában is. Azonnal, valami megszállottsággal fogtam hozzá a nyelvtanulásnak, magánúton is és vállalati nyelvkurzuson is. Már javában ment a nyelvtanfolyam, amikor tanárnőnk felszólított, hogy ideje lenne az alapvizsgát letenni. Nagy bátran

bejelentkeztem – lesz, ami lesz -, és elmentem. Ott volt írásbeli, meg szóbeli, meg mondták, hogy most a másik terembe menjek, meg mindenfelé elirányítottak. A következő héten írásban is megkaptam a végeredményt, amely szerint egyszerre – tudtomon kívül – két fokozatot is teljesítettem a vizsgán. Ennek eredményeként részt vehettem egy párizsi nyelvtanfolyamon is, amely egyszer két, majd újabb négy héten át tartott.

Ekkor kezdtem el gondolkodni, hogy egy hónapban három szabad hétvége van, amikor oda megyek, ahova akarok. És én eldöntöttem, hogy akarok ..., először is Lourdes-ba akarok menni.

Így következett be a nagy esemény, hogy az egyhónapos párizsi tartózkodás első hétvégéjén, a péntek éjszakai gyorsrali leutaztam Lourdes-ba. Reggel fél nyolcra értem oda, majd a Grottához (barlang) sietve éppen egy spanyol nyelvű misén vehettem részt. Ebben a tekintetben az, hogy milyen nyelven is folyt a szertartás, nekem teljesen közömbössé vált, mert akkor úgy éreztem, hogy *ott vagytok*, és ez volt a lényeg. Később bejártam a szent helyeket, a barlangot és a templomot is, majd hátravonulva imádságba foglaltam mindazokat, akiket – akár éltek, akár már nem – Isten életutam segítségével egy-egy időszakban vagy szituációban mellém rendelt. Már itthon, jóval később ötlött eszembe rendezgetni irataimat, köztük a szülői házból elhozottakat is.

Ekkor került kezembe a gyermekkori nagy betegségem kórházi zárójelentése is, alul pedig a megsárgult íráson a dátum: 1949. Ekkor valami félelmetes felismerés villant át rajtam, hisz a két évszám, 1949. és 1999. (amikor Lourdes-ban jártam) között pontosan 50 év telt el. Ez a két esemény – szüleim és nagyszüleim ígérete-fogadalma és az én zárandokutam -, mint két zárójel, szinte összefogta és bezsugorította mind azt az 50 évet, az alatta történtekkel, sikerekkel és kudarcokkal, ünnepekkel és nehézségekkel, de végig a szeretettel, mindennel együtt. Megtörtént bennem a felismerés, hogy miért is kellett előtte évekkel olyan nagy szorgalommal belevetnem magam a francia nyelvtanulásba, miért kellett egyszerre két vizsgát is tennem, miért választottak be a párizsi nyelvtanfolyamra? A napnál is világosabban vált nyilvánvalóvá előttem, hogy mindez azért történt, hogy teljesítem az akkor már nem élő szüleim és nagyszüleim fogadalmát, ígéretét.

Aszódi János

Lourdes egy kis mezőváros dél-nyugat Franciaországban a Pireneusok lábánál fekszik. A város ma jelentős zarándokhely, amely azután alakult ki, hogy egy helyi lánynak Bernadette Soubirousnak 1858. február 11. és július 16. között 18 alkalommal megjelent Szűz Mária. Bernadett 1879. április 16-án halt meg Neversben. 1925-ben boldoggá avatásakor exhumálták, és holttestét 46 év után épségben találták. Az Egyház 1993-tól az első lourdes-i jelenés napján, február 11-én ünnepli a Betegek Világnapját.

Lustaság és igénytelenség felsőfokon A lajhárélet rejtelsei

Lusta, mint a lajhár – szokták mondani. S bizony, a lajhárokról mindenkinek a lustaság jut először eszébe. De semmi más. Az emberek szinte semmit sem tudnak erről az állatcsoportról. Pedig érdemes velük – legalább kicsit – megismerkedni.

A lajhárok a dél-amerikai esőerdőkben élnek, így az első feljegyzéseket róluk csak Amerika felfedezése után, a XVI. század elején írták. Már ekkor érdekes reakciót váltottak ki az emberekből: irtózatossá váltak a lajhárok lassúságuk, lustaságuk és igénytelen kinézetük miatt. Ugyanakkor emberszerű arcuk vonzó volt az utazók számára. Egy spanyol felfedező így ír a lajhárról 1526-ban: „A lajhár egész nap 50 lépést tesz meg. Nyolc, tíz vagy akár húsz napig is a legfelső faágon marad, és hogy mit eszik, azt senki sem tudja. Mivel magam is láttam, meggyőződéssem, hogy kizárólag levegővel él. Soha nem láttam a lajhárnál rondábbat és haszontalanabbat.” Egy 1555-ös francia útinapló szerzője ellenben a lajhárokat barátságosan emberarcú, mackós testű teremtményekként ábrázolja, s „csak a teremtet tudhatja, hogy miért ilyenek, s nem másnak alkotta”. A XVIII. században élt Carl von Linné – aki elsőként rendszerezte tudományos igénnyel az élőlényeket – a lajhárokat az emberszerű emlősök (Antropomorpha) közé osztotta, egy csoportba a majmokkal, az emberszabásúakkal és az emberrel. Ezt a „magas” rangot nem sokáig bitorolhatták, mert nemsokára egy külön csoportot hoztak létre a számukra Bruta, azaz „esetlenek” néven.

Tény, hogy a lajhár rendkívül lassú mozgású állat. Naponta 30–40 méternél többet nemigen tesz meg, s legnagyobb sebessége is csak fél kilométer óránként. Élő függőágyként csimpaszkodik a magas fák ágain erőteljes, hosszú karmaival. Végtagjai úgy fejlődtek ki, hogy a lehető legkevesebb erőfeszítéssel, de erősen tudjon kapaszkodni. Nem is lehet a lajhárt a faágról egykönnyen leszedni. Szorítása olyan erős, hogy az elpusztult példányok is csak akkor esnek le a fáról, mikor már oszlásnak indultak. A lajhárnak a többi emlőssel ellentétben nem 7, hanem 9 nyakcsigolyája van, hogy a faágakon való közlekedéskor fejét minél szabadabban mozgathassa. Képes is közel 180°-kal hátrafordítani a fejét.

A lajhár a nap nagy részét – mintegy 15–18 órát – alvással tölti. Ilyenkor fejét a mellkasára teszi, s a faágon csüngve szundikál. Mikor a lajhár nem alszik, táplálkozik: falevelet majszol, de azt is lassan, komótosan. Anyagcseréje rendkívül lassú: hetente csak egyszer vizelel és székellel. Testhőmérséklete is rendkívül alacsony, és könnyen változik: 24 és 33 °C között mozog.

A lajhár a fa biztonságát csak ritkán hagyja el. A földön még nehezebben kúszik, mint az ágakon. A talajon satnya izomzatú lábai nem képesek megtartani a testét, így csak vonszolja ma-

gát. Elülső lábán lévő karmaival a földbe mélyeszt, s lassan húzza előre a törzsét. A földön tartózkodáskor könnyen eshet a ragadozók – pl. egy párduc – áldozatául. Ha megtámadja valami, hátrára fordul, s nagy karmaival vadul hadonászva igyekszik távol tartani a támadót. Érdekes, hogy a lajhár vízben igen gyorsan és ügyesen mozog, jól úszik.

ÓRIÁSI ŐSÖK, FURA ROKONOK

Az évmilliókkal ezelőtt élt ősi lajhárok sokkal nagyobbak voltak a maiaknál: a 6 m hosszú-ságot és 5 t súlyt is elérték. Ha két lábra állt, 5 m-nél is magasabb volt. Ezek a lajhárok a földön mozogtak, fára nem másztak. Ezek a természetes lajhárok „mindössze” 2 millió éve haltak ki. A lajhárok ma élő legközelebbi rokonai a hangyászok és a tatuk. Az emlősöknek e fura csoportja az Afrikáról leszakadó ősi Dél-Amerikában elszigetelten fejlődött ki, s a mai napig is csak ott élnek.

kikelő hernyók pedig a biztonságot jelentő lajhárszór-rengetekben a zöldalgákból legelésznek.

A lajhár látása és hallása igen gyatra, úgyhogy szaporodási időszakban a szaglása segíti a párkeresésben. A lajhár minden székeléskor és vizelelkor leereszkedik a földre, s a fa tövébe helyezi kis trágyadombját. A partnert ez segíti: a trágyadomb erős szaga vonzza. A párzás is a faágon csüngve történik. A nőstény öt hónapig vemhes. Amikor az utód a világra jön, az anya csak az elülső lábaival kapaszkodik a faágba, a hátsók szabadon lógnak lefelé. A kis lajhár miközben bújik ki, kis karmaival – hogy le ne pottyanjon a földre – azonnal meg is kapaszkodik anyja szőrzetében. A kicsi lajhár igen fejletlen jön a világra: szemei már nyitva vannak, fogazata teljes. Az első hónapban anyja szőrzetében rejtőzködik, majd lassan kitarul számára a világ. Megtanul a faágakon kapaszkodni, levelet falni, egyre inkább önállóul, de újra és újra visszatér anyja biztonságát jelentő mellkasára. Egy év elteltével aztán anyja többé nem engedi vissza magát: az ifjú lajhár megkezdte önálló életét.

A lajhárokat nem torzszülötteknek vagy „a természet befejezetlen munkájának” kell tartanunk, ahogy Oliver Goldsmith angol kutató fogalmazott 1825-ben. A lajhár tökéletesen – már-már szélsőségesen jól – alkalmazkodott a fán csüngő, levélfaló életmódhoz. Lassúságának és satnya testfelépítésének oka, hogy a magas fák ágainak biztonságában semmiféle ragadozótól nem kell tartani, s nincs kívül versengenie a bőséges levéltáplálékért.

Szabó Gábor novícius

Apák napja

A katolikus egyház az apák napját hagyományosan március 19-én, Szent József napján tartja. A legtöbb országban világi ünnepként tartják számon. (Magyarországon június harmadik vasárnapján ünneplik.) A 20. század elején kezdték el megtartani az anyák napja párjaként. Az apaságot és a szülői szerepet ünneplik. Ilyenkor emlékeznek az apákra, nagyapákra és a többi férfi elődre. Az apák napját világszerte számos különböző időpontban ünneplik. Ezen a napon általában ajándékot adnak az apáknak, és ilyenkor a család általában együtt van.

André Maurois író Franciaországban nyílt levelet írt a fiatalokhoz az apák nevében. Ebben tanácsok, tapasztalatok vannak a növekvő nemzedéknek az idősebbektől, a felelősektől, az apáktól. Egy fiatal válaszolt a nyílt levélre:

„Feszülten olvastam a levelet. Sajnálom, hogy nem korábban kaptam kézhez. És hogy nem az apám adta a kezembe. Ön négyszer annyi idős. Egy dolgot azonban nem tud: Már nincsenek apák Franciaországban. Anyakönyvileg be vannak ugyan jegyezve. Nekünk kortársaimmal nem volt apánk. Voltak ők pajtások, cinkosok, de nem olyanok, akik a problémáinkat egészen komolyan elének tárták volna. Lehet, hogy nem is ismerték ezeket, mellébeszéltek. Mi, fiatalok mind árvák vagyunk. Magunkra hagyatva, mert nincs, aki igazában nevelt volna bennünket. Apám adott pénzt, gondoskodott rólam, de ezzel apai kötelességét elintézte. Ha én odajutok, hogy gyermekeim lesznek, azt a pofont, amit nem kaptam meg, kiosztom nekik, hogy megmutassam, szeretem őket, hogy a lelküket mindennél jobban szeretem. Azt gondolják, hogy a kényelem, amivel a modern élet szolgál, autók, repülőek elbűvölnek minket. A haladás halványa, az egész ostoba anyagimádat a mi számunkra kiábrándító. Ha én rendelkeznék az Ön tehetségével, megírnám a nyílt levelet az öregekhez, hogy legalább rádöbbenének arra, mit kellett volna tenni a múltban, ha már nekünk olyan keservesen fizetni kell a tékozló apák által ránk hagyott, kiábrándító örökségért.”

ÉDESAPÁK IMÁJA

Mennyei Atyánk! Köszönöm neked az életem, köszönöm feleségem, és köszönöm gyermekeimet, akikkel megajándékoztál. Most Szent József életét példának tekintve kérek:

Adj nekem hitet és érzékeny lelket, hogy megértsem neked szánt üzenetedet.

Kérek, mutasd meg, mi a szándékom velem, hogy megfeleljek házastársi és szülői hivatásomnak.

Segíts, hogy el tudjam fogadni, és meg tudjam valósítani, amit rólam elgondoltál akkor is, ha nem értem.

Segíts úgy élnem mások iránti türelemmel, figyelemmel, hogy gyerekeink számára életem példája vonzó legyen a követésre.

Segíts, hogy gyerekeinknek át tudjam adni a hitet: szavaimból, és tetteimből megismerhessék az igazi szeretetet. Tudjam munkára, becsületességre, igazmondásra, szerénységre, rendre, fegyelmre, kötelességteljesítésre nevelni őket. Tudják derűs lélekkel elfogadni a szegénységet, testi-lelki megterhelést. Tudjanak áldozatot hozni, önzetlenül adni és szolgálni, elviselni, ha nem az ő akaratuk teljesül.

Segítsd gyerekeinket, hogy növekedjenek testi-lelki egészségben, bölcsességben úgy, hogy neked is kedved teljék bennük. Ragaszkodjanak hozzád, tartsák meg törvényeidet, és szeressék egyházadat. Mindig, a nehézségek idején is érezzék gondviselő, atyai szeretetedet.

Jóra törekvésükben találjanak segítőtársakra, és véd meg őket a rossz útra, bűnre csábítóktól.

Tudják értékelni teremted csodáját. Az életet mindennél többre tartásuk, az anyagi javakkal jól gazdálkodjanak

Mutasd meg nekik leendő házastársukat, akite választottál nekik. Támogasd őket, hogy hivatásukra: a házasságra vagy a papi, szerzetesi életre, mint szentségre készüljenek.

Vigyázz gyerekeink családjára, hogy köztük is keresztény szellem uralkodjon, és unokáinkat vallásosan neveljék.

Segíts elfogadni és szeretni gyerekeinket akkor is, ha testileg vagy lelkileg betegek, és nem az általam helyesnek tartott úton haladnak. Te légy a vigaszom. Soha ne szűnjek meg értük imádkozni.

Segíts, hogy családfői feladataimat, döntéseimet bölcsen és jól elláthassam. Tudjak akkor szólni, és akkor hallgatni, amikor annak ideje van.

Add, hogy mindig legyen munkám, feladatom, és azt mindig pontosan, lelkiismeretesen, bölcsen elvégezzem mások szolgálatára.

A férj és apa lelkiismeret-vizsgálata

– Törekedtem-e kezdettől fogva szeretetünk és házasságunk megerősítésére? Töreksem-e erre még ma is?

– Gondom van-e rá, hogy feleségemmel közösen megbeszéljünk mindent?

– Ismerem-e, elismerem-e feleségem jogos kívánságait, töreksem-e megérteni és elfogadni a nézeteit?

– Lelekiismeretesen gazdálkodom-e a pénzzel és a vagyonnal? Feleségem kielégítően el van-e látva mindennel, amire saját magának, a háztartásnak, a gyerekeknek szüksége van? Vagy fősvény vagyok?

– Feleségem és gyermekeim bizalommal vannak-e hozzám, vagy félniük kell tőlem?

– Kölcsönös tisztelettel és tapintattal vagyunk-e egymás iránt? Elmulasztotam-e, hogy feleségem iránt gyakran bizonyosságát adjam szeretetemnek és gyöngédségemnek?

– Megdicsérem-e, elismerésben részesítem-e feleségemet? Megünneplemem-e születésnapját, névnapját, házassági évfordulómat?

– Gondolok-e mindig arra, hogy feleségem boldogságát találja odaadásában és hogy társadalmilag is érvényesüljön? – Szoktam-e feleségemet szidni, sértegetni a gyerekek, idegenek előtt?

– Őszinte és igaz vagyok-e mindig feleségemhez? Tud-e mindenről, amit teszek?

– Mellette állok-e amikor áldott állapotban van? Osztozom-e a gyermekek nevelésében? Segítek-e neki a házimunkájában?

– Szakítok-e elegendő időt a szórakozásra vagy csak a hivatásomnak élek?

– Sugárzik-e a házasságunkból és a családukból a szeretet a többi emberre, különösen a szomszédokra és a szegényekre?

– Gondolok-e feleségem pihenésére is? Segítőkéssz vagyok-e az egyéb szükségleteiben?

– Tiszteletben tartom-e feleségem lelkiismeretét, jó példát adok-e gyermekeimnek?

Zsódi Viktor SP
összeállítása

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

A második házasság az optimizmus győzelme a tapasztalat felett!

Egyre szabadabb, szárnyaló szívvel

(A böjt pótolhatatlan eszköz emberségünk formálásában)

A böjt megőrzi attól, hogy alantas vágyak vagy maga a Gonosz rab-ságban tartsanak. A böjtöléssel a Szentléleknek tartjuk fenn szívünket.

(Szent Atanáz)

A testünk mi magunk vagyunk

Háromszáz éven át meddő vita folyt arról, hogy a fény: hullám vagy részecske. A megoldás: a fény az fény, ami rendelkezik hullám és részecske természettel is. – Hasonlóan téves felfogás testünk és lelkünk éles szétválasztása. Az ember az ember, és szintén kettős természetű: test is, lélek is. Az orvostudomány nagyot lépett előre, amikor fölismerte, hogy az egészség vagy a betegség: pszicho-szomatikus állapot. Így visszataláltunk a Biblia emberképéhez: az ember egységes egész.

Emberségünk károsodik, ha a lélekre koncentrálna háttérbe szorítjuk testünket. Imaéletünk hiányos, ha testünk hiányzik belőle. Gyönyörű a zsoltairos vallomása: „pirkadatkor már előtted virrasztok, rád szomjazik a lelkem, utánad sóvárog a testem.” (63,2) – Idézhetjük József Attilát is: „Gondolatban tán nem is hittem. / De mikor egy nagy zsákot vittem / s ledobván, ráültem a zsákra, / a testem akkor is őt látta.” (Isten) Ami pusztán gondolatban létezik, az üres fantazmagória.

Az is kárt okoz, amikor a testet hangsúlyozzuk túl a lélek rovására. A test lélek nélkül olyan, mint egy meszelt sír. A „testiség” bűne, valójában „test elleni bűnt” jelent. Nincs szörnyűbb a test számára, mint amikor lelketlenül lealjasítják: áruba bocsátják, erőszakkal visszaélnak vele. – A test elkényeztetése épp úgy megbontja a harmóniát: torzulást, sokszor betegséget okoz. Fájó tapasztalatunk, hogy a fogyasztói beállítódás túlzásúfolja a kórházakat, a „halál kultúráját” szolgálja.

A test ártatlansága, a szív gonoszsága

Amikor a farizeusok botránkoznak, hogy az apostolok étkezés előtt elmulasztják a rituális mosakodást, Jézus kiosztja őket: „Nem az szennyezi be az embert, ami a szájába jut, az majd a félreeső helyre kerül. Ami a szívből ered, az szennyezi be az embert: a gonosz gondolatok, a gyilkosság, a házasságtörés, a paráznaság, a lopás, a hamis tanúság és a káromlás.” (vö. Mt 15,1-20) – Amikor tehát böjtölünk, a szívünk-

ben lakó, egész emberségünket megnyomorító Gonosszal vesszük föl a harcot.

Ezzel az igazsággal találkozunk Jézus megkísértésénél is. A Sátán szavára, hogy a köveket változtassa kenyérré, Jézus így válaszol: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, mely Isten ajkáról való.” (Mt 4,4) – Jézus annyira megbecsülte a kenyeret, hogy az utolsó vacsorán testévé változtatta. Tiltakozása tehát nem a földi táplálék ellen irányul, nem fakárságból ered, hanem azon sivárság ellen szól, amikor az ember beérné földi kenyérral, és nem vágyódna Isten igéjére.

Böjtölésünk hamis, ha háttérben az anyagvilágot rossznak tartó, az emberi testet a bűn fészkeinek állító dualista fölfogás áll. Az Isten ajándékait megvető fölfogás távol áll a kereszténységtől. – Amikor valaki botránkozott Avilai Szent Terézén, hogy milyen jóízűen fogyasztja a sült pulykát, ő kacagva így válaszolt: „Amikor böjt, akkor böjt, amikor pedig pulyka, akkor pulyka!”

Megvetés helyett nemesítés!

A böjtre találó hasonlat az olvasztó képe, melyben az arany megtisztul a salaktól. Az olvasztó tüzebe Isten dob bele, és nekünk vállalnunk kell a fájdalmas tisztulási folyamatot. Ellenkező esetben a meddőhányóra kerülünk. – Az olvasztóból (a földi életből) a színtiszta arany nem tömbként kerül majd ki, hanem – áldozatvállalásaink, szenvedéseink által – Krisztus vonásai vésszék ránk.

A böjtök között királynői méltóság illeti meg a „szóböjtöt”, vagyis a csöndesség gyakorlását. Találón írja Sík Sándor: „Hangos ember érőt nem terem; / Az erőszaknál erősebb a csend.” (Légy csendességben) – Ez az erő sugárzik abból a Munkácsy vázlatból, melyet a Pilátus előtt méltósággal megálló Jézusról készített. Az Isten Fia tartozott magának ezzel a csöndességgel, miközben a tömeg vérszomjasán üvöltötte: „Keresztre vele! Keresztre vele!”

Itt is ugyanazt látjuk, mint a többi böjtnél. A szóböjt nem a beszéd elvetése, hanem a beszéd nemesítése. Thomas Merton írja: „vannak emberek, akik halálra fecsegik magukat, mielőtt lenne mondanivalójuk.” – A szóböjt a szavak megrostálása a három Szókratész-i rostán: az első a fontosság, a második az igazság, a harmadik pedig az irgalomé. Beszédünk annyira tiszta, amilyen mély csöndből fakad.

A halálból Élet fakad

Kétféle ember van: az egyiknek van olyan eszménye, melyért képes meghalni, a másiknak nincs. Valójában csak az első esetben beszélhetünk emberhez méltó életről, az utóbbit a „vegetálás” szóval jelölhetjük. – Böjt nélkül nemcsak a test hájasodik el, hanem a lélek is hájas és tompa lesz. A harmónia, melyet megcsodálunk Rubljov Szentháromság ikonján, először szívében-lelkében született meg: imádsága, böjtölése, és az így elért istenközelsége által.

„Moriar, ne moriar!” – Szent Ágoston zsenialitása ez a szójáték, amely magyarul így adható vissza: „Meg akarok halni, hogy meg ne haljak.” (Vallomások 1,5). – Visszacsend fülünkben Jézus szava: „Ha a búzaszem nem esik a földbe és el nem hal, egyedül marad, de ha elhal, bő termést hoz.” (János 12,24). Jézus nem enged alkudozást: „Aki meg akarja találni életét, elveszíti azt; de aki értemet elveszíti életét, megtalálja azt.” (Máté 10,38-39).

A végítélet napján „az Atya, mint egy szálkát, visszaveszi a keresztet” – írja Pilinszky. (Mielőtt) A hamis messiások, a kereszttagadói viszont azt hirdetik, hogy már itt a földön elérhetjük a tökéletes boldogságot. Aki legszentebb, legnemesebb vágyait föladva beéri a földi boldogsággal, olyan, mint egy törött szárnyú madár. – Fájó ugyan, amikor hamvázoszerdán átéljük, hogy „porból lettünk, és visszatérünk a porba”, de az Egyház reményt is ad. Böjtöt, lemondást, áldozatot vállalva felöltjük menyegzős ruhánkat, és testestől-lelkestől beléphetünk az örök lakomára.

Befejezésként egy – ötven év előtti – kedves emlékemet idézem föl. Jóska nagybátyám, szülőfalum kocsmárosa, amikor a nagymálnát keverte számomra, így válaszolt az elköszönőknek: „Mindent a kedves vendégért, Isten veletek!” Örültem, amikor az Óvárosi Kávéház és Étterem lapjába fölkerést kaptam a böjtről szóló írásra. Egy étterem lapja a böjtről írat elémelkedést? – Igen! Mert a böjtről való tanítás és maga a böjt is, épp úgy a kedves vendégért van, mint a sok finom étel-ital.

A kegyes-tanítórendi
Lupus atya
(Farkas István SP)

www.piaristamovar.hu

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

A kisbaba olyan, mint a Nescafé. Könnyű megcsinálni és egész éjjel ébren tart!

PIÁRFUTÁR

SZEPÍ – KÉP

Romantikus, meghatározó történetek...

☛ SOCIAL NETWORK – A KÖZÖSSÉGI HÁLÓ (2010) – amerikai filmdráma – r.: David Fincher --- 2003 egyik őszi éjszakáján a kollégiumi szobájában egy egyetemista új komputerprogramot tervezett - a haverjai közösségi életét áttette a netre, hogy megkönnyítse a kapcsolattartásokat. És ez bomba ötletnek bizonyult. Mark Zuckerberg nem sokkal később már a világ legfiatalabb milliárdosa volt, de ezzel alaposan felkavarta a magán- és szakmai életét is.

David Fincher új rendezése, a Social Network - A közösségi háló magával ragadó történet egy lázadó, meg nem alkuvó emberről. Egy zöldfülű zseniről, akit kirúgnak a csajok, de ő forradalmat robbant ki azzal, ahogy egy egész generáció számára felforgatja az emberi kapcsolatokat. Az izgalmas, viharos és humorban is bővelkedő alkotás a Facebook születését majd - miután kiderül, mennyit ér - a tulajdonlása körüli ádáz küzdelmet mutatja be.

Az Aaron Sorkin aprólékos, minden részletre kiterjedően felépített forgatókönyvéből, Jesse Eisenberg, Andrew Garfield és Justin Timberlake főszereplésével készült film egy álom születéséről szól. Meg arról, hogy akinek van 500 millió barátja, az szezere néhány ellenséget is.

☛ MAGYAR RETRÓ : ÉLETKÉPEK A 60-AS, 70-ES ÉVEKBŐL (2010) – dokumentumfilm – r.: Papp Gábor Zsigmond – Tudják-e, hogy a Kádár-korszakban minek örült legjobban a magyar munkás? És mit vártak a munkáslányok az udvarlójuktól? Mit gondolnak, milyen volt akkoriban egy minta-gazda? És ki nyerte az 1961-es szántóversenyt? Szeretnének-e együtt utazni Csűrös Karolával? Bujtor Istvánnal? És Kende Zoltánnal? Mire tippelnek, miért ettek akkoriban annyit a magyarok? És miért nem tudtak dolgozni? A Budapest retró 1-2, és a Balaton retró alkotóinak új filmje.

☛ NAGYON VADON 3. (2010) – animációs – r.: Cody Cameron – Boog, Elliot és erdei barátaink apraja-nagyja visszatér egy újabb kalandra, ami még az eddigieken is túlszár - az ösvény ezúttal egy cirkuszba vezet. Boog haverjai nem tudnak elmenni évi rendes hímtúrájukra, és a

Újdonságaink

medve úgy dönt, hogy egyedül vonul el kikapcsolódni. Útközben egy vándorcirkuszba botlik, és egy hozzá megszólalásig hasonlító grizzlyt küld haza maga helyett, ő pedig színpadra lép. Az állati nagy bajok csak akkor kezdődnek, amikor a direktor úgy dönt, ideje hazatérni - Oroszországba! Elliot, McSquizzy, Mr. Weenie és a banda versenyt futásba kezd az idővel, hogy kiszabadítsák barátjukat, mielőtt a mamlasz művészmedve Szibériába kénytelen áttenni székhelyét.

☛ BOGYÓ ÉS BABÓCA - 13 MESE (2010) – animációs – r.: M. Tóth Géza, Antonin Krizsanics – Bogyo és Babóca neve ismerősen csenghet minden óvodás és kisiskolás számára. Bartos Erika nagyszerű könyvsorozatának hősei most életre kelnek a Bogyo és Babóca – 13 mese című animációs filmen.

Bogyó a csigafiú és Babóca a katicalány elválaszthatatlan barátok. A 13 rövid mesében sok kedves kalandot élnek meg együtt, s közben új barátokat szereznek, valamint megismerik az őket körülvevő világot.

☛ A HEGYI BESZÉD – r.: Cselényi László – A hegyi beszéd Jézus erkölcsi tanításainak összegzése. Máté evangéliumának 5-7. fejezetét Sumonyi Zoltán költő és Gryllus Dániel zeneszerző dolgozták fel tíz dalban. A Szentföldön, Thesszália legromantikusabb vidékein és a csíksomlyói Salvator kápolnánál felvett dalokat a Gryllus testvérek adják elő.

☛ HUNGARIA LITTERATA : FEJEZETEK A RÉGI MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL (1999) – irodalmi ismeretterjesztő – r.: Kovács Béla – A magyar művelődéstörténet legkorábbi szakaszáról szól a műsor, bemutatva, milyen körülmények készítetik és milyen megoldások teszik lehetővé a honfoglaló, majd államalapító magyarság kulturális beilleszkedését a korabeli Európába.

SZEPÍ – HANG

Mit kezdjen a piarista diák a hangos könyvekkel?

– Ha krimi, hallgassa maga – mikor már a diszkrétól bedugult a füle, aya...

– Ha Lázár Ervin vagy Nagymama meséi vagy Halász Jutka néni, hallgassa együtt hugival és öcsivel...

– Anyunak is bekapcsolhatod mosogatás/vasalás közben a Kazal-kabarét vagy ifjabb korának valamelyik slágerét...

– Ha Márai vagy Dosztojevszkij, vegye elő nagyapót, nagyanyót, hangosítsa megfelelően és rajta...

– Egyedül, barátjával – ne adj Isten – barát-nőjével szívet tépázó verseket is hallgathatnak jobbnál-jobb előadóktól...

– Nem is szoltunk a hangjátéknak feldolgozott kötelező olvasmányokról: kedvet csinálhatnak az igazi elolvasására-meghallgatására...

– Két nehéz feladat között egy kis relax zene erőt adhat szívnek-szellemnek-testnek egyaránt...

– És még nem is szoltunk a tartalmas TÉR-IDŐ előadásokról: László tanár úr a megmondhatója, mennyire tartalmas, szellemet tágító ismeretek szerezhetünk általuk...

– És még nem is szoltunk a zenéről: tartalmasabb-teljesebb lesz egy Bach Passió vagy egy Rossini/Pergolisi Stabat Mater (részletének) meghallgatása által...

– És akár Te is tudnád folytatni a sort!

☛ **DOMONKOS ISTVÁN: KORMÁNYEL-TÖRÉSBEN** (A vers a honlapunkon is megolvasható.)

☛ **JÓKAI MÓR: A KŐSZÍVŰ EMBER FIAI** – 2 részes rádiójáték

☛ **Rádiószínház - ÁTOKFÖLDJE** – T. S. Eliot művéből rádióra alkalmazta Géher István; Közreműködik: Béres Ilona, Kaszás Attila, Kálmán György, Kertész Péter, Tábori Nóra, Tomanek Nándor és Töröcsik Mari. Rendező: Tasnádi Márton (1986)

☛ **ÖRKÉNY ISTVÁN: EGYPERCESEK** – válogatás

☛ **RANSCHBURG JENŐ: GYEREKSÉGEK** – hangoskönyv

„Egész életemben két dolog érdekelt igazán: a világ megértésének, átélésének sajátos gyermeki formái és az irodalom. Ha meggondoljuk, ez a kettő nincs is olyan távol egymástól, mint első pillanatra hiszszük...” A neves gyermekpszichológus verseiben egy óvodáskorú kisfiú beszél álmairól, titkos gondolatairól és a családi ügyekről. Gyermekeinkhez könnyen utat találnak ezek a versek. Hiszen magukra, saját szavaikra ismernek bennük. A szülők-

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

Akkora köd van, hogy a rendőrök ülnek a jelzőlámpán és kiabálják a színeket!

nek pedig „kötelező olvasmány”!... Hogy egy pillanatra se legyen kétséges: egy gyermeknek is vannak nehéz percei, igazi konfliktusai. És ne csodálkozzunk azon, hogy ő bizony másképp látja, másképp rakja össze magának a világot.

NB: Érdeklődőknek a könyv e-változata is hozzáférhető (PUB/oktatás/Titkos Könyveim)

♪ **KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: ÉDES ANNA** – A tökéletes cselédlány története, aki brutális kegyetlenséggel megöli gazdáját. Kosztolányi utolsó s egyben legnagyobb visszhangot kiváltó regénye. Előadja: Kút-völgyi Erzsébet. Teljes szöveg 460 perc.

Az Édes Anna Kosztolányi Dezső egyik legismertebb regénye. A mű megírásához az ötletet felesége, Harnos Ilona adta. Ő vetette fel a cselédkérdést, és ez Kosztolányit is érdekelte. Rokonnak érezte a cselédekét, mert reggeltől napestig dolgozott, és úgy gondolta hogy ő is cseléd, „szellemi cseléd”. Ebben az időben újságírással foglalkozott. Édes Anna sorsa és Kosztolányi sorsa összefut. Az időválasztás sem véletlen, 1919. július 31-el indul a mű. Ekkor volt a Tanácsköztársaság bukása.

♪ **WASS ALBERT – ELVÁSIK A VERES CSILLAG; EMBER AZ ORSZÁGÚT SZÉLÉN**

♪ **FRANZ KAFKA – A KASTÉLY** – Rónay György fordításának felhasználásával rádióra alkalmazta Gaál József. Rendezte: Vadász Gyula (1971)

♪ **DOSZTOJEVSZKIJ – A JÁTÉKOS** – Devecseriné Guthi Erzsébet fordításának felhasználásával rádióra alkalmazta: Zolnay Vilmos, Dramaturg-rendező: Török Tamás (1981)

♪ **KRÚDY GYULA – ŐSZI VERSENYEK** A felvételt Hámor János és Lakatos Gábor készítette. Szerkesztő: Albert Zsuzsa. Rendezte: Török Tamás (1976)

♪ **MÁRAI SÁNDOR – ESZTER HAGYATÉKA** Felolvassa: Nagy-Kálóczy Eszter

♪ **MÁRAI SÁNDOR – A GYERTYÁK CSONKIG ÉGNEK** – Előadó: Lukács Sándor (2004), Parlano Stúdió;

A magyar irodalomban szinte példátlan sikerű regény az elmúlt években százezres példányszámban fogyott a könyvesboltok polcairól. Az elsőprő érdeklődés külföldön is a toplisták élére emelte a könyvet. Az 1942-ben íródott regény Márai legnagyobb irodalmi sikerét hozta meg. Egy tragikus szerelmi háromszög feltárulásának éjszakáján kiderül az igazság erkölcsről, becsületről, szerelemről. Mire a gyertyák

csonkig égnek, a hallgató is tisztábbnak, erkölcsösebbnek érezheti magát...

„Barátok voltunk... S meg kell ismerned most ennek a szónak teljes felelősségét. Barátok voltunk, s nincs semmi az életben, ami kárpótolni tud egy barátságért. S az önmésző szenvedély sem tudja azt az emberi örömet nyújtani, amit egy szótlán és tapintatos barátság ad azoknak, akiket megérint erejével. Mert ha nem vagyunk barátok, te nem emeled reám a fegyvert akkor reggel az erdőben, a vadászaton. S ha nem vagyunk barátok, én nem megyek el másnap a lakásodra, ahová soha nem hívtál, ahol a titkot őrizted, a gonosz és érthetetlen titkot, mely megfertőzte barátságunkat.”

♪ **STEFAN ZWEIG – SAKKNOVELLA – KÖNYVES MENDEL** – Gálvölgyi János előadásában

♪ **ERIC FROMM: A SZERETET MŰVÉSZE** (e-könyv és hangoskönyv)

♪ **LÁZÁR ERVIN – CSILLAGMAJOR; MESÉK**

♪ **SZABÓ MAGDA: BÁRÁNY BOLDIZSÁR**

♪ **SZABÓ GYULA – A NAGY MESEMONDÓ – I-II.** (mesék)

♪ **NAGYMAMA MESÉI** (Holle anyó – Hófehérke – Piroska és a farkas – Hamupipóke – A bölcs pásztorfiú – Csipke Rózsika)

♪ **KAZAL KABARÉ** – A 100 éve született Kazal Lászlóra emlékezünk. Műsorvezető: Trunkó Barnabás. Szerkesztő: Sinkó Péter

Újabb filmzenék:

♪ **TREVOR RABIN: ENEMY OF THE STATE** (1998 Film)

♪ **LEONARD ROSENMAN: EAST OF EDEN - REBEL WITHOUT A CAUSE** (James Dean filmjei)

♪ **ELMER BERNSTEIN: GHOSTBUSTERS – STACATTO – THE MAGNIFICENT SEVEN**

♪ **JOHNNY CASH: LIFE GOES ON** (Életemű lemez - 2010)

♪ **GRYLLUS VILMOS - ESTI CSENBEN** - Altatódalok (1996)

♪ **100 FOLK CELSIUS 1-2** – válogatás

♪ **GÉZENGÚZ DUÓ** (Koncz Zs. Gergely Á.) - A cinege cipője

♪ **HALÁSZ JUTKA** összes

♪ **HACKI TAMÁS**, a füttyös lemezei

Szarkáné Gyerjék Judit
Szegheő József SP

Jókai Anna

A MAGZAT IMÁJA

Rándul az ötcentis testem –
hát megint elvesztem?
vissza kell mennem?
oly sokáig vártam
az Égben születési láz van
minden Egész törtté lett
fölgyorsult az emberi történet
több az életre vágó lélek
mint az életben fogadó méhek
– de jaj, akik fogannak mégse fogadnak
„manó, légy elég önmagadnak”
győzött a sátán-filozófia
vérebe fúl a Fehérlófia
átdöfik a Tündérlány szemérmét
szilikonos mellekre tűzik ki az érmét
Isten szemét lurex-függöny fedi
ha nem lát mindent csak jobb neki
helyette figyel Big Brother
olcsón megvesz és drágán ad el
anyát, apát, családot nem keres
megváltó lett az övszeres.
Tetovált dzsungel a hátakra marva
ajakba, orrba üvegyöngy, tarka
lappadnak a hasak,
a köldököt fémgolyó zárja
elcsurog a forrás, ha nincs edény alája
a képernyőn ész nélkül,
szív nélkül gyakran
van aki hirdeti: ez kell a magyarnak
még itt vagyok... sikoltok: kegyelmezz
az Éned tartalom, nem csupán jelmez
Isten teremt s belegyilkol az ember
halált szül az, aki életet szülni nem mer
Ha megáll a Föld, befagynak az égi ter-
vek
hiába szól Krisztus, hogy szeretlek
Nem lesz többé Ország,
sem Hatalom, oda a Dicsőség
csak gyarmat, csak bitorló,
alacsony minőség
...váltott a Törvény: aki felnőtt, felelős
aki gyermekkel, az Istennel is viselős.
Nyiss utat, te férfi, ne szakíts ki, asszony
botrány, hogy az ember Istent halasszon!

KULTURKÁLÓ

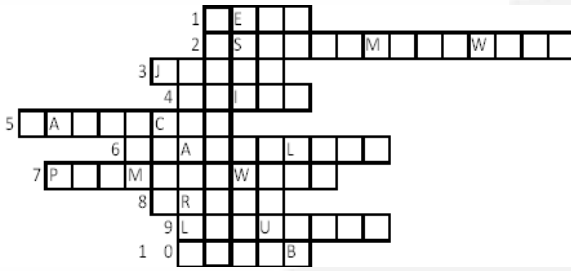
Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

A gazdaság a szakadék szélén áll, de jövőre egy nagy lépést teszünk előre.

PIÁRFUTÁR

Deutsche Rubrik

1. Synonym für Feier
2. Beginn des österlichen Fastens
3. Gottes Sohn
4. Darauf zeichnet der Priester das Aschenkreuz
5. Die Woche vor Ostern
6. Bücher über das Leben Christus
7. Damit wurde Jesus in Jerusalem begrüßt
8. Hauptsymbol der Kirche
9. Religiöse Zeremonie
10. „Bedenke Mensch, dass du bist“

Dieses Kreuzworträtsel hat Áron Juhász und Gergely Sallay aus 13.b gemacht. Findet das Lösungswort und schickt an die Adresse nemes@szepe.hu!

S.H. is...

Előző havi feladványom megfejtése: bármilyen egyjegyű szám kilencszerezését szorozom meg a mondott számmal, az eredeti számjegyet kapom kilencszer egymás mellé írva. Helyes megfejtéseket: Valaczk Lukács 9.a osztályos tanuló küldött be. Gratulálók! Íme a márciusi történet:

Kora reggel, amikor a vezérigazgató belépett a szobájába, a titkárságban már várta az üzem éjjeliőre.
– Mi újság, Józsi bácsi? – kérte a vezér kissé meglepetten, mert az öreg nemigen szokott feljönni az irodába.
– Ne tessék kinevetni! – gyűrögette kezében tartott sapkáját zavartan a látogató. – De szörnyű álmom volt az éjjel.
– Nocsak! És mit álmodott?
– Azt, hogy a vezérigazgató úr egy Párizsba tartó repülőgépre szállt, és a gép lezuhant... Aztán, amikor lejárt a szolgálatom, hallottam, hogy tényleg Párizsba tetszik utazni egy külföldi légitársaság gépevel, s már meg is van a repülőjegy. Könyörgöm

tessék inkább vonattal menni. Az én álmaim mindig teljesülnek.

A vezérigazgató nem volt babonás, de azért kínosan érintette a jövendölés. Elhalasztotta hát az utazást. Másnap az újságokból megtudta, hogy a gép, amelyre jegye volt, valóban lezuhant.

Alighogy beért, máris hívatta a titkárnőjét, s úgy negyed óra múlva Józsi bácsi is.

– Magának lett igaza, öreg! – szorította meg melegen a kezét. A szó szoros értelmében megmentette az életemet! – azzal odaadott neki a zsebéből ötven ezer forintot és az asztalról egy levelet, amelyben felmondta az állását.

Mi lehetett az oka, hogy felmondott Józsi bácsinak? Tán szégyellte a történetét mások előtt? Válaszaitokat küldjétek e-mail címemre: mnagy@szepe.hu

Jó fejtőrést!
Nagy Mariann

Forrás: Kun Erzsébet: 111 minikrimi. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1987

English Corner

Saint George's Day is one of the most important holidays in Great Britain. Here you can find some more information about it. However, some words are missing. Use the web to find them out, send them to piarfutar@szepe.hu, and grab the usual bar of chocolate for your job. In last month's issue of Piár Futár Molnár Vilmos 12. b sent in the quickest correct answer. Thank you!

St George is the patron saint of England and among the most famous of Christian figures. But of the man himself, nothing is certainly known. Our earliest sources tell of a soldier of noble birth who was put to death under (1) _____ at Nicomedia on 23 April, 303 for protesting against the Emperor's persecution of Christians.

St George had become acknowledged as Patron Saint of England by the end of the fourteenth century. In 1415 St George's Day was raised to a great feast and ordered it to be observed like Christmas Day.

A traditional custom at this time was to wear a (2) _____ in one's lapel. Another custom is to adorn the St George's Cross flag in some way: pubs in particular can be seen on 23 April

festooned with garlands of St George's crosses. It is customary for the hymn "(3) _____" to be sung in cathedrals, churches and chapels on St George's Day, or on the Sunday closest to it.

The banner of St George, the red cross on a white background, was adopted for the uniform of English soldiers, and later became the flag of (4) _____.

In more modern times, St George was chosen by Baden-(5) _____, its founder, to be patron of the Scouting Movement. UNESCO declared this day the International Day of the (6) _____, since 23 April 1616 was the date of death of both the English playwright William (7) _____ and the Spanish author Miguel de Cervantes. In Catalonia, where the day is known as La Diada de Sant Jordi, it is traditional to give a (8) _____ to a loved one.

In Hungary Saint George's Day is the day of the (9) _____, but also is traditionally known as the day when cattle are driven out to the pasture.

Traditionally, the sword with which St. George slew the dragon was called (10) _____. From this tradition, Sir Winston Churchill also called his personal aircraft with this name during World War II.

ITALIA UNITA 150

Quest'anno è il centocinquantesimo anniversario della proclamazione dell'Italia unita. Accompagnandoci con le feste nazionali, cerchiamo di trovare le risposte delle seguenti domande su fatti storici relativi all'unificazione. Come sempre, chi manda le risposte giuste più presto al piarfutar@szepe.hu, riceve un cioccolatino.

A chi è tradizionalmente attribuita la frase: „Italia non è altro che un concetto geografico.“?
1. Metternich; 2. Il Conte di Cavour; 3. Giuseppe Mazzini

Da quale casa reale diviene Vittorio Emanuele II, il primo Re d'Italia?

1. Asburgo; 2. Borbone; 3. Savoia

Che cosa è stato il cognome del famoso primo ministro, Camillo, conte di Cavour?

1. Sarti; 2. Benso; 3. Machiavelli

Chi non è stato un personaggio notevole delle guerre d'indipendenza italiane?

1. Giuseppe Garibaldi; 2. Giuseppe Garibaldi; 2. Rosolino Pilo

Cosa voleva dire la famosa abbreviazione risorgimentale: „Viva V.E.R.D.I.!“?

Abban van a vitamin

Itt a tavasz! A hosszú tél után milyen boldogító a simogató, meleg napsütés. A nagybójt napjaiban járunk, készülünk a katolikus egyház legnagyobb ünnepére, a Húsvétra. Az újjászületésre, a feltámadásra várakozunk, miközben szinte minden jóérsű ember törekszik lelkének megújítására is. De mi van a testünkkel?

Február, március hónapban gyakoriak a vírusfertőzések, ilyenkor támad az influenza is. Könnyű dolguk van, hiszen sokan panaszkodnak „tavaszi fáradtságról”, amin a vitaminhiányt, vérszegénységet vagy csak egyszerűen a kimerültséget értik. Mit is lehet tenni ilyenkor?

Ha szétnézünk majd a piacon, vagy a zöldségesnél, nemsokára észrevesszük, hogy megjelennek az ún. primőr árúk, a korai zöldségek. Retek, zöldhagyma, saláta, aztán a friss spenót és a korai gyümölcsök.

Mások ezek, mint az egész évben kapható zöldségfélék? A válasz: igen. Igen, mert telve vannak vitaminnal. De hát mi az a „vitamin” és mire való?

Már a neve is elárulja, hogy a „vita”-hoz, az élethez van köze. Bármilyen munkát végezzünk is, szervezetünknek elengedhetetlenül szüksége van bizonyos mennyiségű kalóriára, energiára. A kolbászból és a kenyérből bonyolult biokémiai folyamatok végeredményeként termelődnek olyan vegyületek, melyek az életműködések energiaszükségletét biztosítják. A biokémia gyönyörű tudomány. Rá lehet csodálkozni rajta keresztül is a teremtés tökéletességére... A különböző kémiai folyamatokat enzimek segítik, ezeknek vannak elő- és segítő enzimek. Ezek alkotórészei a vitaminok. Vagyis olyan nélkülözhetetlen kiegészítők az anyagcserének, melyeket a szervezet nem képes szintetizálni, tehát a táplálékkal kell magunkhoz venni (kivétel is van, a K és B12 vitamin, melyeket a gyomor-bél baktériumok képesek előállítani.). Tehát hiába vannak ott a reakcióban résztvevő anyagok, vitaminhiányban tökéletlenül, vagy csak lassabban zajlanak le a reakciók. Ugyanez érvényes a nyomelemekre is. Az átlagos vegyes étrend általában biztosítja a vitaminszükségletet. Vannak azonban élethelyzetek, amikor a szervezet vitaminszükséglete fokozott, pl serdülőkorban, vagy a betegségek utáni állapotokban. Másrészt vannak ún.

Fotó: Balla Tamás – Hadüzenet

antivitaminok, olyan anyagok, amik a vitaminok felszívódását vagy hasznosulását megakadályozzák. Arról sem szabad elfeledkeznünk, hogy néha az elkészítés közben veszítik el hatásukat a vitaminok, pl hőkezeléskor.

A vitaminoknak két csoportja ismert. Egyre-

szűk zsírban oldódik (A, D, E, K). Ezekből képes a szervezet raktározni, illetve túlzott bevitelük káros hypervitaminózis kialakulásához vezet. Az A-vitamin hiányában látásproblémák, a D hypovitaminózisban Ca és Foszfor felszívódási zavarok lépnek fel. A K vitaminnak a véralvadásban van szerepe, hiányában tehát vérzékenység lehet. Az E vitamin ún. antioxidáns, a működése nehezebben érthető, kifejezett vitaminhiány ritkán alakul ki.

A vízben oldódó vitaminokból nem képződik tartalék. Hamar hiánytünetek lépnek fel. A C-vitaminról mindenki tudja, hogy növeli a szervezet ellenálló képességét. Zöld főzelékfélék, zöldpaprika, fekete ribizli, citrom, savanyú káposzta – ugye emlékeztek rá, hogy ezek C-vitaminban gazdag ételek? A B vitamincsaládról legtöbbször a multivitaminok alkotórészei között hallotok, pedig természetes forrása könnyen hozzáférhető. Gabonafélékben (teljeskiörlesű lisztek!), élesztőben, hüvelyes növényekben rendszerint megtalálhatók, hogy csak a legfontosabb leőhelyeket említsem. Fontos szerepük van a szénhidrát-, fehérje-, zsír- és aminosavanyagcserében. A folsav és a B12 védenek a vérszegénységtől. A Nikotinsav hiányában a bőr és a haj betegsége alakulhat ki.

Ne ijedjünk meg tehát, hogy amikor a természet kezd új erőre kapni, nekünk esetleg épp akkor lesz fogytán az erőnk. Jusson eszünkbe: igaz, hogy a vitaminok nem töltik fel a szervezetet energiával, de az anyagcsere szempontjából rendkívül fontosak. Egyenletes vitamin bevitel mellett fittnek, míg ellenkező esetben fáradtnak érezhetjük magunkat, és könnyen megbetegedhetünk.

Dr. Dénes Ilona
iskolaorvos

ilonadenes@hotmail.com

Az 1920-as évek végén Szent-Györgyi Albert ismeretlen anyagot talált a mellékvesében. Megállapította összetételét (C₆H₈O₆), és hexuronsavnak nevezte el (1928). Hazatérve, Szegeden olyan növényi forrást keresett, melyből nagyobb mennyiségben lehet kivonni hexuronsavat. Erre a célra a szegedi paradicsompaprika kiválóan megfelelt: 10 liter présnedvből 6,5 gramm hexuronsavat állítottak elő. 1932-ben Szent-Györgyi a hexuronsavat azonosította a C-vitaminnal. Javaslatára a hexuronsavat a skorbut elleni hatásra utalva aszkorbinsavnak nevezték el. Szegeden a paprikából kiinduló C-vitamin gyártás módszerét is kidolgozták.

Az 1937-es élettani-orvosi Nobel-díjat Szent-Györgyi Albert nyerte el „a biológiai égésfolyamatok, különösképpen a C-vitamin és a fumársavkatalízis szerepének terén tett felfedezéseiért”.

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

Magyarországon azért ilyen lassú a vasúti közlekedés,
mert meg kell őriznünk a nagy ország látszatát!

PIÁRFUTÁR

KÉREMAKÖVETKEZŐT

Öregdiák – nem vén diák

Jobb emberré válni

Ebben a hónapban Piros Adorján tanár urat kérdezzük egykori szegedi piarista diákélményeiről.

Tanár úr, mi indította arra, hogy a piarista gimnáziumba iratkozzon?

A kilencvenes évek végére az iskola jó hírnévre tett szert a városban. Innen halottam az iskoláról. Másrészt pedig katolikus családban nőttem fel, vonzott az iskola egyháziassága is. Meg persze az, hogy nemsokára a legújabb épületbe lehet majd jánom.

Mi volt a legmeghatározóbb élménye az iskolában?

Leginkább képek villannak fel bennem, áthatva valamilyen személyes és közösségi nosztalgiával. A fűtőtesthez-tapadások a hideg máros utcai barakk-épületben, vagy a mostani iskolaépületbe való átköltözéskor, ahogyan az utánfutóról szóródnak szét az utcán a könyvtári könyvek, mert nem vigyáztunk eléggé. De két fontos dolgot kiemelnék: komolyan tanultam, a Károlyi tanár úr segítségével sok történelemversenyen vehettem részt. A másik pedig a nyári osztálytúrák hangulata, egy életre meghatározó tanulságai és az ott kötött barátságok.

Adott-e az akkori iskola olyan konkrétan megfogalmazható értékeket, amiket szívesen látna ma a szegedi iskolában?

Azt látom a diákokon, hogy nem sikk tanulni. Akkoriban (bár nem szeretem az „én időmben”-nel kezdetű mondatokat) még a falak is azt árasztották, hogy tanulni kell, a tanáraink, az öregdiákok megmutatták, hogy érdemes is. Ugyanakkor nagyon egymásra voltunk utalva, számíthatunk egymásra, nem volt ennyire széttöredezve az egymásra szánt időnk, tanároké és diákoké.

Akkori tanárai most kollégái. Milyen érzés velük együtt dolgozni?

Érettségi után többekkel elkezdett átalakulni a viszonyunk, baráttivá vált. Ezzel a barátsággal fogadott mindenki a tanárban. A tanárságról igazából tőlük tanultam mindent, olyan a tanárképem, amit ők mutattak, mutat-

nak. Még most is tanulok tőlük, csak már nem frontálisan, hanem baráti beszélgetésekben. Kezdő tanárként nagy könnyebbség ebben a tanárban dolgozni.

Hogyan, miért választotta a magyart és a hittant?

Kiskoromtól szerettem a könyveket, nem csak olvasni, hanem fizikailag is. Gimnazistaként pedig már egyre komolyabbakat olvastam. (Akár biológia órán a pad alatt is.) Annyi örömet és tudást kaptam a könyvtől, hogy nem akartam abbahagyni, és rátettem az életem az olvasásra. Másrészt ezt meg akarom osztani másokkal is, ezért tanár lettem. Ugyanakkor ott van a hittan szak is, amiben egy kicsit benne ragadtam. De mára már egy csöppet sem bánom. Leginkább a szentírástudomány ragadott magával. Két kísértést láttam: csak szívvel és semmi fejjel olvasni a Bibliát, vagy csak fejjel, szív nélkül olvasni ezeket a szövegeket. Kihívás számomra, hogy a kettő között, pengeélen táncolva (kalazanciusosan: pietas et litterae között billegve), olvassam és tanítsam a hittant. Értsek is hozzá és higgyek is benne.

Tanár úr egykor gondolkodott a piarista szerzetesi hivatásán. Ez hogyan jött és hogyan módosult?

Nagyon jó ember volt a plébánosunk, gyerekkoromtól vonzott az ő életmódja. Miután közelről megismertem a „másféle-pap” piaristákat, rádöbentem, hogy már a papságban is a tanítás tetszett meg. A szerzetességben számomra a közösségi élet aspektusa volt fontos. El tudtam magam képzelni piarista atyaként, mert minden erős vágyamat (olvasás/tanítás, közösségi élet) célba érni láttam ott. De pár év után megváltoztam: azok a lehetőségek, amik addig segítettek

jobb emberré válni, már inkább gátoltak. Nem éreztem a való világ súlyát, és azt, hogy ezt a terhet a szerzetesnövendék-élet levette a vállamról, nem tudtam a jobb emberré-válásomra használni, csak kihasználni tudtam volna. Három év növendékség után – még az örökfogadalom és a papszentelés előtt – barátsággal, semmit sem bánva jöttem el a rendből és most boldog családapaként akarok nap mint nap jobb emberré válni. Humorosan azt is mondhatnám, hogy két jó döntésem volt: az egyik, hogy elmentem a rendbe, a másik pedig, hogy eljöttem a rendből.

PIARISTA ISKOLA:

Dugonics András Piarista Gimnázium

ÉRETTSÉGI ÉVE:

2002

KEDVENC IDÉZET:

„Nehémiás próféta átkot szórt a népére, mert nem tartották észben az Úr csodáit, amiket értük tett.” (Ottlik: Buda)

KEDVENC KÖNYV:

Anatole France: Angyalok lázadás (idén)

KEDVENC FILM:

Volt egyszer egy vadnyugat

KEDVENC ZENE:

Cseh Tamás: Lee van Clee

SZEPRESS

Az elődöntőig jutottunk

Avárosi, majd a megyei kosárlabda diákolimpia első helyezettjeként jutottunk tovább az országos elődöntőbe, amire március 8-án, kedden Budapesten került sor. A 7.45-ös vonattal mentünk, de már az indulás sem volt izgalommentes. Három kollégista csapattárs megérkezésének az utolsó pillanatil szurkoltunk, egészen addig, amíg meg nem mozdult a vonat és rá kellett eszmélnünk: az első meccset nélkülük fogjuk játszani. Mint az közismert, a vonat nem vár, így mi sem várhattuk meg őket, mert

akkor az egész csapat nem ér oda. Telefonon megbeszéltük, hogy a következő vonattal jöjjenek, és Pesten melyik metróval jutnak el a Honvéd sportcsarnokhoz. A játékhoz szükséges létszám így is megvolt,

két cserénk maradt. Út közben még volt egy taktikai kupaktanács, lelki ráhangolódás és már meg is érkeztünk.

Az ellenfél már a pályán melegített mikor megérkeztünk. Az öltözőben tudtuk meg, hogy a kiírástól eltérően előbb kezdünk. Egy villám öltözés, bemelegítés és a kezdéshez fűjt a bíró a budapesti Csík Ferenc Gimnázium csapata ellen. Sajnos az első negyedben nem sikerült felébrednünk, rögtön 100%-ot nyújtani, ebből adódóan, tíz perc után 23 pont volt a hátrányunk. Észbe kellett kapnunk: fordítani kell! Mindent bevetve sikerült is feljebb tornáznunk magunkat, a második és harmadik negyedben már beindult a szekér, sorra dobáltuk a pontokat, eredményesen védekeztünk, villám kontrákkal vezettük és dobtuk be a labdát. A másik csapat szinte eredménytelenül zárta ezt a két negyedet. A nagy lendület rendesen meg is csapolta erőnket, az utolsó játékrészben sűrűn cseréltünk, mindannyian küzdöttünk, pontszámaink fej-fej mellett haladtak. Lefújásig pörögtünk, de a 23-pontos hátrányt nem sikerült behozni, így az első meccset elvesztettük. Ha a kezdő negyedet úgy teljesítjük, mint a későbbieket, akkor a Csík Ferenc Gimnáziumot igen elver-

tük volna, így viszont csak tanulni tudtunk a helyzetből.

A második és egyben az utolsó meccsünk, egy félórával később kezdődött, ez döntötte el: negyedikek, vagy harmadikak leszünk-e. Időközben megérkeztek a hiányzó játékosaink. A teljes csapattal úgy gondoltuk, már semmi sem állíthat meg minket. Jobbak is voltunk a szerencsi Bocskai István Gimnázium csapatánál. Egy nem várt fordulat mégis visszajára fordította a helyzetet. Annyit lehetett látni, hogy elhibázták a dobást, Dávid kiugrott a tömeg-

ből, leszedte a lepattanó labdát, a palánk alól, a tömeg fut a másik palánk felé, de Dávid, a csapat kulcsfigurája a földön fekszik, fogja a lábát, a másik kezével az arcát takarja el. Begörccsölt a lába. Le kellett hozni a pályáról, jeleléssel csillapítottuk fájdalmait. Nagy érvágás volt a Piár együttesének a legjobb játékost lehozni, de egy perc múlva újabb csapás ért minket. A korábban válogatott Németh Patriknak is begörccsölt a lába, így két erős játékosunk nélkül kellett folytatnunk a küzdelmet. Pontjaink alig tértek el egymástól: volt, hogy mi vezetünk, volt, hogy az ellenfél. Az utolsó tíz percre még visszajött Dávid, de fájós lába miatt már nem tudott eredményesen játszani. A meccset pár pont eltéréssel elvesztettük. Nem volt szerencsénk, sérülések nélkül esélyesek lettünk volna a győzelemre.

Bár szomorúak voltunk, hogy nem nyertünk, mégis elégedettek, hogy eljutottunk az országos elődöntőig. A bekerülés során sokat kellett nyerni ahhoz, hogy itt elbukhassunk. Most van egy évünk erősödni és fejlődni, hogy jövőre felállhassunk a dobogó legfelső fokára.

Csapattagok: Gárgyán Levente 7.b, Szarka Dávid 12.b, Horváth Róbert, Wéber Márk, Márai Dániel 10.a, Vilbergsson Krisztián, Vass Gábor, Magda Gábor, Németh Patrik 9.b, Szalay Donát 9.a. Edző: Boczor Zoltán.

Szalay Donát 9. a

Futó-sikerek

VÁROSI MEZEIFUTÓ DIÁKOLIMPIA, 2011. március 23., Városi Stadion

4. kcs. (1996-97):

Csapat: 1. hely

Egyéniben:

1. Kopasz Donát 7.a
4. Gellén Tamás 8.b
10. Rábai Szabolcs 8.b
12. Németh Richárd 8.b
15. Vincze Ronald 8.b
20. Surján Kristóf 7.b

5. kcs. (1994-95):

Csapat: 1. hely

Egyéniben:

3. Olgyay György 10.a
4. Stefán Máté 10.a
8. Borovszky Bence 10.a
12. Palásti-Annabring Csaba 9.b
19. Rózsa Dávid 9.b

6. kcs. (1992-93):

Csapat: 1. hely

Egyéniben:

2. Seres Imre 11.a
4. Király Kristóf 12.b
6. Széles Benjámín 12.b
7. Barzó Pál Balázs 11.a
8. Abt Dániel 11.a
9. Kiss Márton 12.b

Gy.F.

Sakkfeladvány

HOLSCHNER - BEZENNER

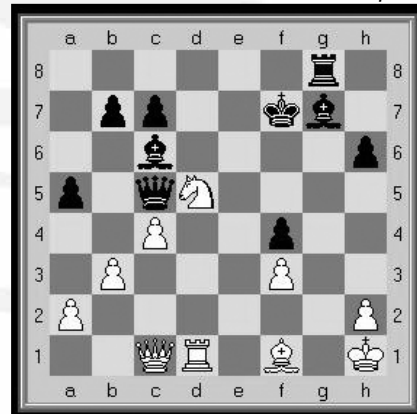
AMSTERDAM, 1990

Egy nagyon ritkán előforduló motívumot csodálhatunk meg ebben a játszmányban, a kettős sakk motívumát. Sötét lép, hogyan folytatta? Sötét nyer három lépésben

Az előző feladvány megoldása:

1. g6 Kf8 2. Vxf5! Vxf5 3. Bh8#

tibi@szepi.hu

Sándor György Kossuth-díjas humoralista:

Az öregségnek két fő tünete van: az egyik a memóriazavar, a másikat elfelejtettem.

PIÁRFUTÁR

PARTVONAL

Gyerekszáj

– Jobban szeretem anyuci testvérét, mint a sajátomat. anya testvére a nagynéném, az enyém meg senkim!

– Anya pocijában van egy baba, csak azt nem tudom, hogyan nyelte le.

– Az anyukákra nem szokás kiabálni, ők hasznosak.

– Amikor két ember egymásba szeret és először mepuszilja egymást, rögtön összeesnek és nem is kelnek fel legalább egy órán át, de van, hogy még tovább.

– A félsziget egy olyan sziget, amit nem fejeztek be teljesen.

– A nagyi azért kövér, mert tele van szerezzel.

– Minél öregebb az ember, annál drágábbak lesznek a fogai.

– A kislányok azért nem tudnak állva pisilni, mert nincs mibe kapaszkodniuk.

– Nekem már nincsen nagyim, elültették a temetőben.

– Az orvosok azt mondják, hogy a halálos betegségek a legrosszabbak.

– A leghasznosabb állat a disznó. Mindene felhasználható: elejéből-hátuljából hús van, a bőréből cipő, a szőréből kefe, a nevével meg káromkodni lehet!

– Az állatkert egy szuper hely. Olyan állatot is lehet látni, amelyek nem is léteznek.

– Nem vagyok megkeresztelve, de azért be vagyok oltva.

– Az életbiztosítás egy olyan pénz, amit az kap meg aki túléli a halálos balesetet.

– Nem tudom hány éves vagyok, mert ez állandóan változik.

– Nagyon megijedtem, amikor anya megbetegedett. Azt hittem apu fog főzni ránk.

– A gyerektartás a gyerekek fizetése, amikor apa elköltözik otthonról.

– Az örökbefogadás sokkal jobb lehetőség, mint a szülés. A szülők saját maguk választják ki a gyereket és nem kell mindenáron elfogadniuk azt, amit éppen kapnak.

– A pápa a Vákumban lakik.

– Minden hal termel ikrát, az oroszok még kaviárt is.

– A férfiak nálunk csak egy nővel házasodhatnak. Ezt úgy hívják, hogy monotonía.

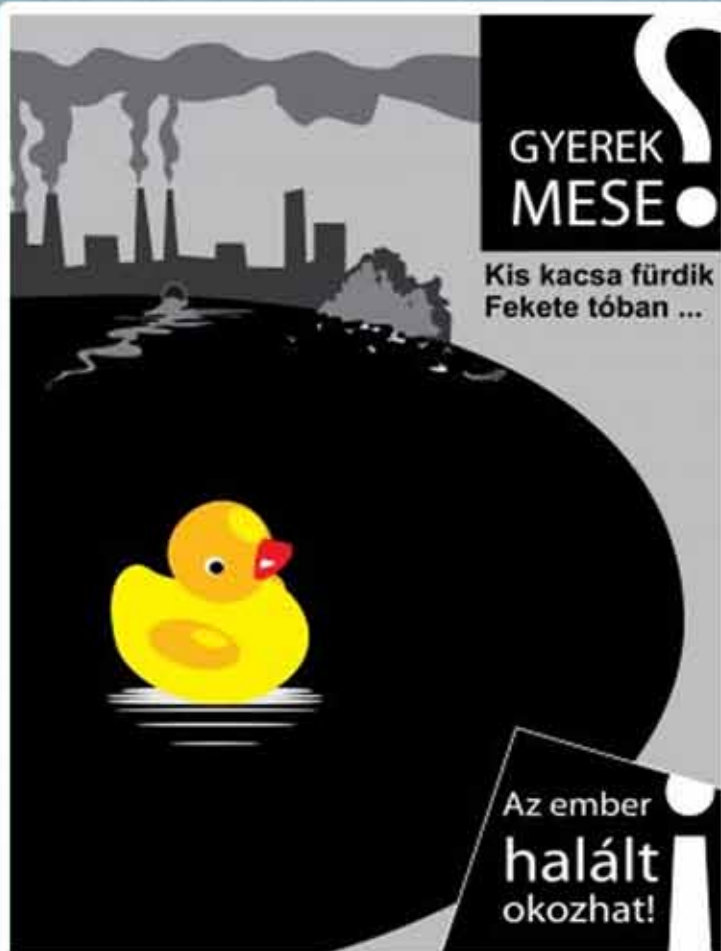
– Nem értem miért haragszik annyira anya, hogy összetörtem a vázát. Úgyis már öreg volt és meg kínai, nem is a miénk!

– A nagyi elköltözött a túlvilágra. Most már nekem is van valakim külföldön.

Felsőhajlás		Hamis		Kötéltáncos	Molesztál	Domináló		Numero	
Megfejtés (1)		Injekció				Urán			
Lassan halad	Megfejtés (2)		Kicsinyítő képző			Angyalrang			
			Vagy angolul					Méh zümmög	
						Határtalan Mózes!			
Raktároz						...Kiskun megye			
Telesport			Pillangós virágú növény				Mercedes típus		
Ezen a napon			Tejszínből is készítik						
		Országok szélei							
		Olaj belsejel							
Léc angolul					Szén		Tiltószo		
					Diaméter				

Ebben a hónapban, egy Pál apostoltól származó idézet a rejtvény megfejtése. A megoldásokat 2010. április 10-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elektronikus levélcímünkre elküldeni: piarfutar@szepi.hu. Előző havi megfejtésünk: „Úzik már a farsangot, bor, muzsika, tánc, mulatság.” Pólot nyert Mácsai Soma 9. a osztályos tanuló. Gratulálunk!

GYEREK MESE

Kis kacska fürdik
Fekete tóban ...

Az ember
halált
okozhat!

„VÍZ A VÁROSOKÉRT — VÁROSOK A VÍZÉRT”
MÁRCIUS 22.: A VÍZ VILÁGNAPJA

ALAP A LAP

PIÁR F U T Á R
S Z E G E D I
P I A R I S T Á K

ELŐFIZETHETŐ

PIÁRFUTÁR

Kiadja a Dugonics András Piarista Gimnázium a Dugonics András Alapítvány támogatásával
Számlasszám: 10402805-28012423-00000000 – Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003.
Szerkesztőség: 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Telefon: 62/549-090, Elektronikus levélcím: piarfutar@szepi.hu
Honlap: www.szepl.hu

*Gyöngye virágszál.
Illata tiéd lehet,
jaj, ő maga nem!*

Akeia

Confiteor Deo omnipotenti
et vobis, fratres, quia
peccāni nimis cogitatione,
verbo, opere et omissione:
mea culpa, mea culpa, mea
maxima culpa. Ite missa est
beātam Mariam semper
Virginem, omnes Angelos
et Sanctos, et vos, fratres
orāre pro me ad Dōminum
Deum nostrum.

K É P E S L A P

